

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ ЖОСПАРЫ

*Қызылорда-Жезқазған жолын қайта жаңарту жобасы,
Қазақстан*

2021 жылғы маусым

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ ЖОСПАРЫ

*Қызылорда–Жезқазған жолын қалпына келтіру жобасы,
Қазақстан*
2021 жылғы маусым

Байланыс деректері

Т. А. Ә.: Алиакбар Мырзабай
Лауазымы: Сапаны бақылау және қабылдау бөлімінің бастығы
Телефон: + 7 701 174 86 05
Мекен жайы: «Қазавтожол» облыстық филиалы, Қызылорда қ. Желтоқсан 18
Электрондық пошта: aliakbar.myrzabay@qaj.kz
Веб-сайт: <https://ru.qaj.kz>

Мазмұны

Байланыс деректері.....	Error! Bookmark not defined.
1 Кіріспе	4
1.1 Негізгі мәліметтер	4
1.2 Жоспар мақсаттары	4
2 Жобаның сипаттамасы	5
2.1 Жобаға шолу	5
2.2 Жоспарланған қайта жаңарту және жол салу	5
3 Консультациялар мен ақпаратты жариялауға арналған заңнамалық база	13
3.1 Ұлттық заңнама талаптары	13
<i>Шағымдарды қарау механизмі</i>	<i>14</i>
3.2 ЕҚДБ талаптары	14
3.3 Үздік халықаралық тәжірибе	15
3.4 Мүдделі тараптармен байланыс жөніндегі құжаттаманы жүргізу	15
4 Мүдделі тараптарды анықтау	17
4.1 Негізгі мүдделі тараптарды анықтау	17
4.2 Осы жоспарды әзірлеу барысында анықталған мүдделі тараптар	19
4.3 Осал топтар	19
4.4 Гендерлік көзқарастар	20
5 Мүдделі тараптармен қолданыстағы және алдыңғы консультациялар	21
5.1 Жол	21
5.1.1 Мүдделі тараптармен және жергілікті халықпен қолданыстағы қатынастарға шолу	21
5.1.2 бағалау кезінде мүдделі тараптардың кездесулері	21
<i>Қоғамдық жиналыстар</i>	<i>21</i>
<i>Фокус-топтардағы талқылаулар</i>	<i>23</i>
<i>Негізгі ақпарат берушілермен сұхбат</i>	<i>25</i>
<i>Қосымша сұхбат</i>	<i>27</i>
<i>“ҚазАвтоЖол” өңірлік филиалымен кездесу, Қызылорда (15/03/21 ж.)</i>	<i>28</i>
<i>Облыс әкімімен кездесу (17/03/21 ж.)</i>	<i>29</i>
6 Мүдделі тараптардың өзара әрекеттесу бағдарламасы	30
6.1 Ақпаратты жариялау	30
6.2 Мүдделі тараптармен консультациялар және ақпаратты жариялау	30
6.2.1 Ақпаратты жариялау жөніндегі қызмет	31
6.3 Кеңес беру әдістері	31
6.3.1 Регламенттік кеңестер	31
6.3.2 ЖІАТ жергілікті жиналыстары	31
6.3.3 Зардап шеккен адамдармен және осал топтармен консультациялар	32
<i>Жолға жақын жерде үй шаруашылықтары мен кәсіпорындар</i>	<i>32</i>
6.3.4 Фокус-топтар	32
6.4 Болашақ бағдарлама	32
7 Есеп беру және шағымдар	36
7.1 Мониторинг, есептілік және кері байланыс тетіктері	36
7.2 Шағымдарды қарау механизмі	36
<i>Шағымдарды қарау тетігінің деңгейлері мен рәсімдері</i>	<i>36</i>
<i>Өңірлік деңгей (Қызылорда облысы)</i>	<i>37</i>
<i>Орталық деңгей</i>	<i>37</i>
<i>Құқықтық жүйе</i>	<i>39</i>
7.3 Рөлдер мен міндеттер	39
1-қосымша – Шағымдарды қарау журналы	41

1 КІРІСПЕ

1.1 НЕГІЗГІ МӘЛІМЕТТЕР

Осы құжат мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу жоспары білдіреді (МТӨЖ), автомобиль жолдары Комитеті (АЖК) үшін дайындалған (ұлттық жолдарды жобалау және құрылыс жөніндегі қызмет көрсету келісімнің шеңберінде тікелей тапсырыс беруші “ҚазАвтоЖол” АҚ болып табылады) Индустрия және инфрақұрылымдық даму (ИИДМ) Қазақстан Республикасының министрлігі тиісті мүдделі тараптарды айқындай отырып, байланыс арналарын айқындай отырып және келесі бағыттар бойынша дамыту жоспарларына қатысты:

Ұзындығы 427 км Қызылорда қаласы (елдің оңтүстігіндегі негізгі күріш өндірушісі) және орталық Жезқазғанды (елдің мыс астанасы) байланыстыратын жолдың шамамен 204 км қалпына келтіру .

Құжатта ұлттық заңнамаға, Еуропалық Қайта Құру және даму банкінің (ЕҚДБ) талаптарына, Еуропалық Одақтың (ЕО) директиваларына және ақпаратты жариялауға байланысты озық халықаралық практикаға шолу қамтылады, сондай-ақ мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу және қоғамдық тыңдауларға жалпы көзқарас баяндалады.

МТӨЖ-бұл үнемі жаңартылып отыратын құжат, сондықтан ол жаңа іс-шараларға, жобаның өзгеруіне және жаңа мүдделі тараптарға сәйкес мезгіл-мезгіл қайта қаралып, жаңартылып отыруы керек.

МТӨЖ нақты мақсаттары төменде егжей-тегжейлі сипатталған.

1.2 ЖОСПАР МАҚСАТТАРЫ

МТӨЖ жобаның әлеуетті салдарлары туралы мүдделі тараптарды уақтылы және жан-жақты хабардар ету мақсатында Тапсырыс беруші іске асыратын әдістерді, рәсімдерді, саясатты және іс-шараларды жинақтауға бағытталған.

Жұртшылық бұл ақпаратқа қол жеткізе алады және онымен Астана мен Қызылордадағы “ҚазАвтоЖол” кеңселерінде, Сырдария мен Шиелі аудандық әкімдіктерінде танысаалады .

Мүдделі тараптарды тарту және консультациялар жоба бойынша шешімдер қабылдау процесін хабардар етуге және жақсартуға және жобаға мүдделі жеке тұлғаларды, топтар мен ұйымдарды белсенді тарту арқылы өзара түсіністікті нығайтуға бағытталған. Бұл ықпал етеді:

- Барлық ықтимал зардап шеккен топтар мен жеке тұлғаларды анықтау және тарту;
- Жобаны зардап шеккендердің түсінуі;
- Жоба циклінің ерте кезеңдерінде жоба немесе оның мүдделі тараптары үшін қауіп төндіруі мүмкін проблемаларды анықтау;
- Салдарды жұмсарту бойынша тиісті (жүзеге асырылатын, тиімді және пәрменді) шараларды қамтамасыз ету; сондай-ақ
- Барлық тараптарға пайда әкелетін жоба мен жергілікті тұрғындар арасында ұзақ мерзімді байланыс жүйесін құру.

2 ЖОБАНЫҢ СИПАТТАМАСЫ

2.1 ЖОБАҒА ШОЛУ

Қазақстан Үкіметі ЕҚДБ-ға Қызылорда–Жезқазған жолының 204 шақырымдық учаскесін жедел реконструкциялауды және Қызылорда айналма жолының ұзындығы 15 км (4 қозғалыс жолағы) жаңа учаскесін салуды қаржыландыру үшін мемлекет кепілдік берген кредит беруді сұрады. ЕҚДБ екі учаскелерін қаржыландыру мүмкіндігін қарастыруда, дегенмен осы МТӨЖ үшін ғана арналған жол учаскесінің Қызылорда–Жезқазған ұзындығы 204 км (12 км дейін 216 км) талаптарына жауап беретін жобаның санатқа сәйкес Экологиялық және әлеуметтік саясатына, ЕҚДБ, ал айналма жолы Қызылорда ұзындығы 15 км жіктеледі жоба ретінде А санаты – “жаңа құрылыс”.

Ұсынылатын инвестицияларға Қызылорда қалаларын (елдің оңтүстігіндегі күріштің негізгі өндірушісі) және Орталық Жезқазғанды (елдің мыс астанасы) байланыстыратын шамамен 204 км жолды (ұзындығы 427 км) қайта құру, транзиттік уақыттың қысқаруымен және транзиттің ұлғаюымен көлік байланысын жақсарту, жол пайдаланушылар мен қоғамдық көлік жолаушыларына қызмет көрсетуді жақсарту, жол қауіпсіздігін арттыру, жұмыс орындарын құру және аймақтағы әлеуметтік-экономикалық өмір сүру жағдайларын жақсарту кіреді.

2.2 ЖОСПАРЛАНҒАН ҚАЙТА ЖАҢАРТУ ЖӘНЕ ЖОЛ САЛУ

Қазіргі уақытта жол қазақстандық құрылыс нормалары мен ережелеріне (ҚНЖЕ) сәйкес III санатты екі жолақты жол болып табылады және шамамен 30 жыл бұрын салынған. Қайта жаңарту нәтижесінде II жоғары техникалық санатқа жол салынатын болады. Бұл жол жабынымен, көпірлер, жолайрықтар, гендерлік сезімтал жол бойындағы құрылыстар, демалыс аймақтары, қоғамдық көлік аялдамалары құрылысымен және қаржылық қадағалау инженерлерімен байланысты жұмыстарға әкеледі. Құрылыс аяқталғаннан кейін жол компанияның бүкіл ел бойынша жаңадан қайта жаңартылған жолдарда ақы алудың электрондық жүйесін енгізу жөніндегі ағымдағы жұмысы шеңберінде ақылы болады (бұл ЕҚДБ жобасының шеңберінен шығады).

Бұл инвестициялар Қазақстанның осы бөлігі арқылы транзитті ұлғайту кезінде жол қозғалысы қауіпсіздігінің стандарттарын арттыруға байланысты болады. Жолдардың өткізу қабілетін арттыруға қосымша жол жүру уақыты қысқарады. Жол елдің оңтүстігіндегі күріштің бас өндірушісі Қызылорда мен елдің Мыс астанасы Жезқазғанды байланыстырады. Бұл елдің оңтүстігінде сауданы қамтамасыз ететін Орталық Азия өңірлік экономикалық ынтымақтастық бағдарламасының (ОАӨЭЫ) негізгі дәлізіне және солтүстіктегі Орталық–Солтүстік–Ресей Федерациясының шекарасы дәлізіне қосылатын жол. Қайта жаңартудан кейін ол Орталық Азиядан Ресей Федерациясына транзиттік ағындар үшін ең қысқа көлік қатынасын, сондай-ақ жол бойындағы өте аз қоныстанған және экономикалық жағынан оқшауланған елді мекендер үшін әлеуметтік маңызы бар маршрутты қамтамасыз етеді. Жолды қайта құру әлеуметтік және экономикалық мүмкіндіктердің қол жетімділігін жақсарту мақсатында аймақтық қалалар арасында тікелей байланысты қамтамасыз ету үшін Covid-19 таралуына байланысты дағдарысқа қарсы аймақтық шаралар аясында үкіметтің басым міндеті болып табылады.

Ұсынылып отырған жол учаскесі екі негізгі ауданда: Сырдария және Шиелі аудандарында өтеді. Екеуі де Қызылорда облысында орналасқан. Жоба алты аймаққа бөлінген:

- 12 км-ден 24 км-ге дейін;
- 24 км-ден 76 км-ге дейін;

- 76 км-ден 127 км-ге дейін;
- 127 км-ден 156 км-ге дейін;
- 156 км-ден 186 км-ге дейін; және
- 186 км-ден 216 км-ге дейін.

Бастапқыда құрылыс 2021 жылдың I тоқсанында жолдың көптеген учаскелерінде басталып, жол салу туралы келісімшартқа қол қойылған күннен бастап 36 ай ішінде аяқталады деп жоспарланған болатын. Бағдарлама кестеден артта қалуда.

Жол жобалаушылар ұсынған ақпаратқа сәйкес, жол құрылысының кейбір негізгі сипаттамалары төмендегі 1-кестеде келтірілген.

1-кесте – Жолды жобалау ерекшеліктеріне шолу

	12 – 24*	24 – 76	76 – 127	127 – 156	156 – 186	186 – 216
Жол санаты	II	II	II	II	II	II
Ұзындығы (км)	11,323	53,551	50,114	28,335	30,010	30,548
Құламалар	13	11	11	6	6	7
ІҚМ арналған жерасты өткелдер	3	-	2	-	-	1
Тұрақ және демалыс алаңдары	2	1	2	1	1	1
Автобус аялдамалары	2	-	-	-	-	-
Көпірлер	2	-	-	-	-	-
Қиылыстар	-	-	-	-	-	-

Ескертпе: * бұл учаске Қызылорда айналма жолымен қосылады. Айналма жол қоршаған ортаға және әлеуметтік ортаға әсерді бағалаудың және осы МТӨЖ-ның тікелей бөлігі болып табылмаса да, оның конструктивтік ерекшеліктері мыналар болып табылады: IV санаты, ұзындығы 14,585 км, 2 съезд, ІҚМ үшін 3 жерасты өткелі, 1 көпір және 2 қиылыс.

Жоба аясында құрылыс кезеңінде көлік ағынын қамтамасыз ету үшін уақытша бүйірлік жолдар салынады. Бұл бүйірлік жолдар қай жағынан/бағытта (сол немесе оң жақта) өтетіні әлі белгісіз. Қиыршық тас материалдары жол төсеу кезінде қолданылады.

II санаттағы жол үшін жолдың ортасынан әрбір жағынан 20 м қашықтықта жолды және оған байланысты бөлу (БЖ) белдеуін жаңғырту үшін пайдаланылатын жер мемлекеттік меншікте болады және Жобаның мақсаттары үшін (яғни тұрақты және уақытша пайдалану) “ҚазАвтоЖолға” берілді. Ағымдағы жол жобасына сәйкес физикалық қозғалыс болмайды және жобалық аймақта жеке жерлер болмайды.

Жобаның әсер ету аймағындағы жерлер негізінен жайылым болып табылады. Ауыл шаруашылығы қызметі жол учаскесінің барлық ұзындығында байқалмады-суарудың болмауы және топырақтың көрінетін тұздануы жоба аумағын ауыл шаруашылығына пайдалануға жарамсыз етеді.

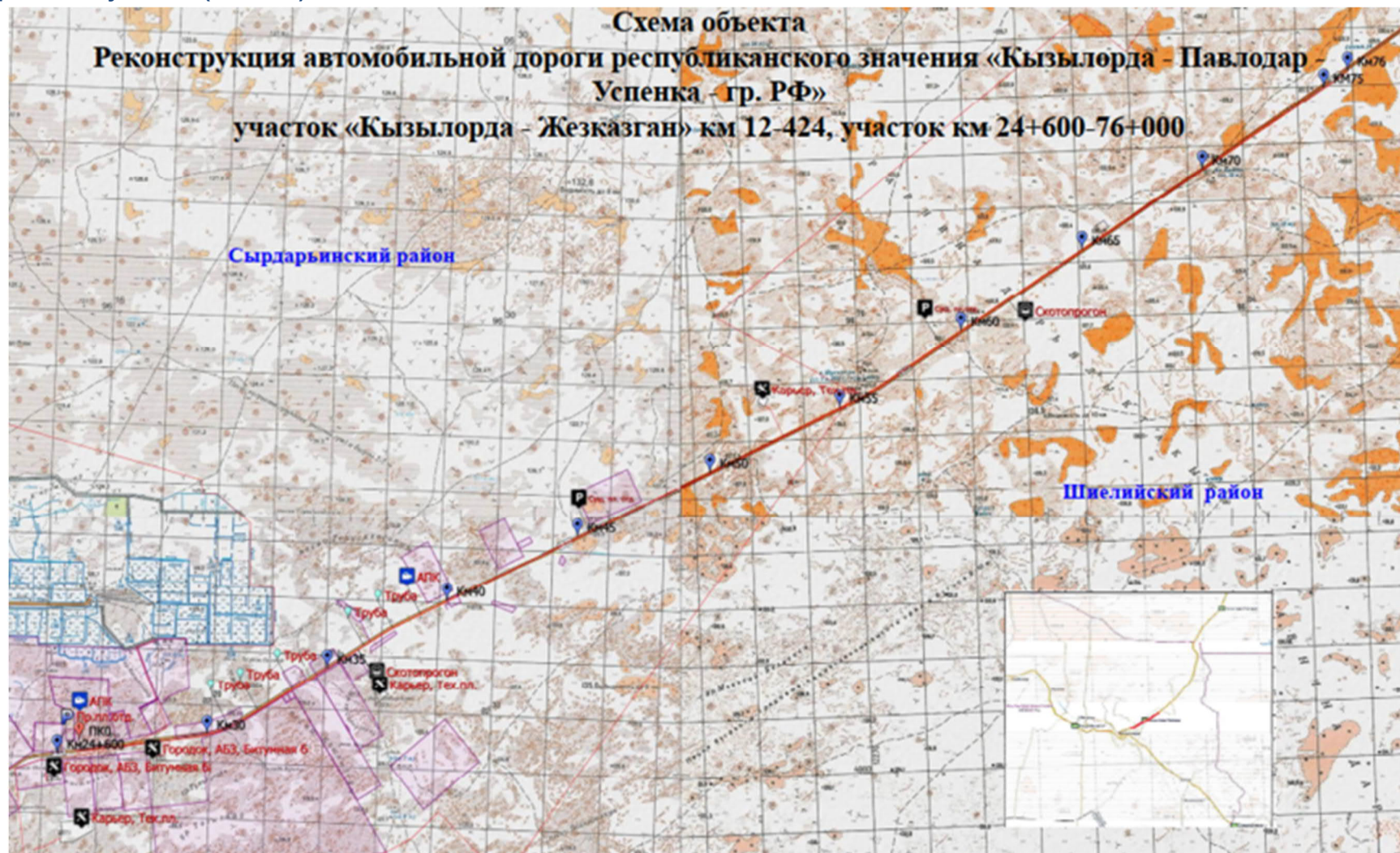
Жол бойындағы жол учаскелері мен құрылымдық ерекшеліктері төмендегі 1-6-суреттерде көрсетілген.

1-сур.– 1 жол учаскесі (12-24 км)

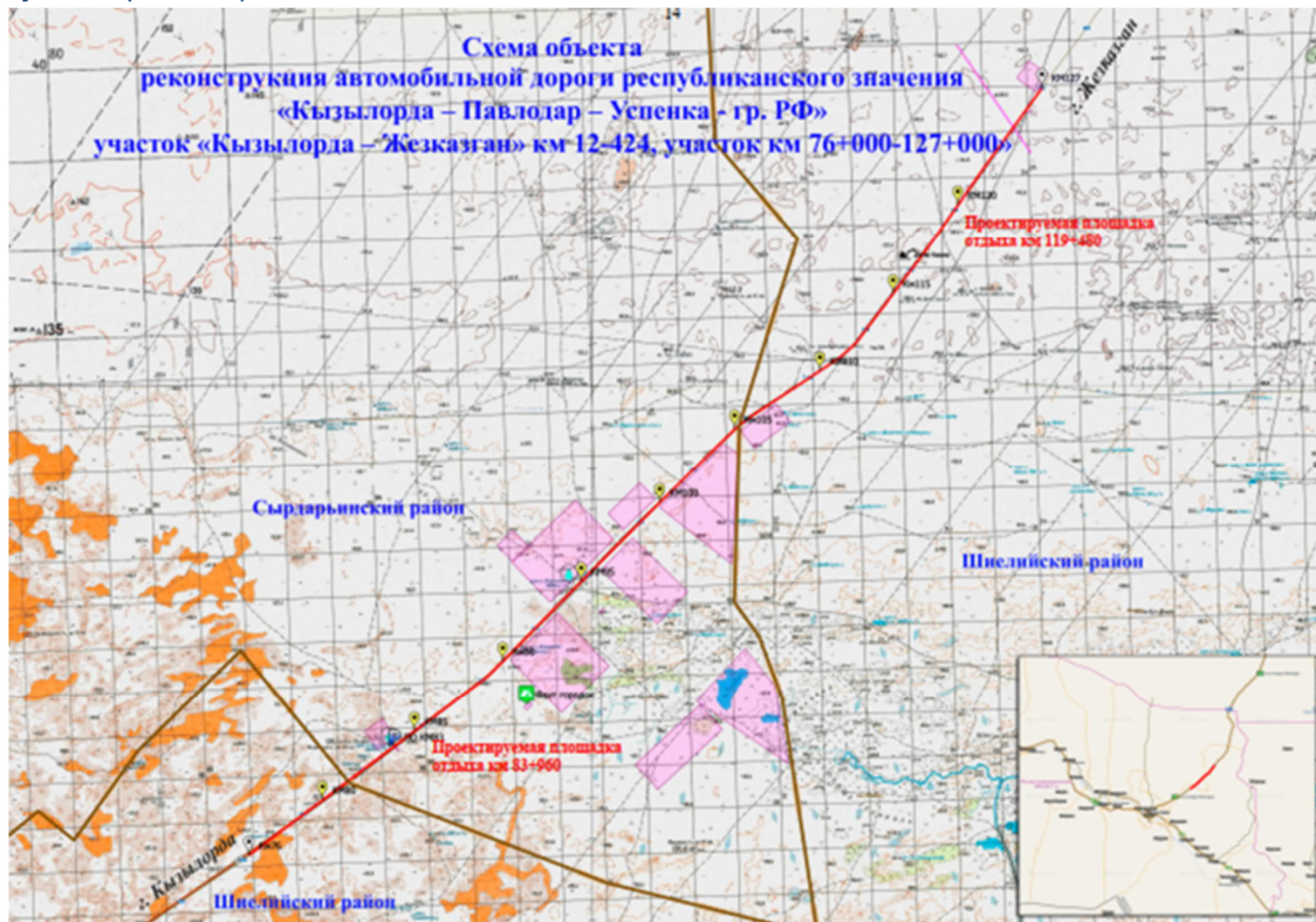
Дереккөз: 26.01.2021 ж. № 01-0043/21 мемлекеттік сараптама қорытындысы

2-сур. – 2 жол учаскесі (24-76 км)

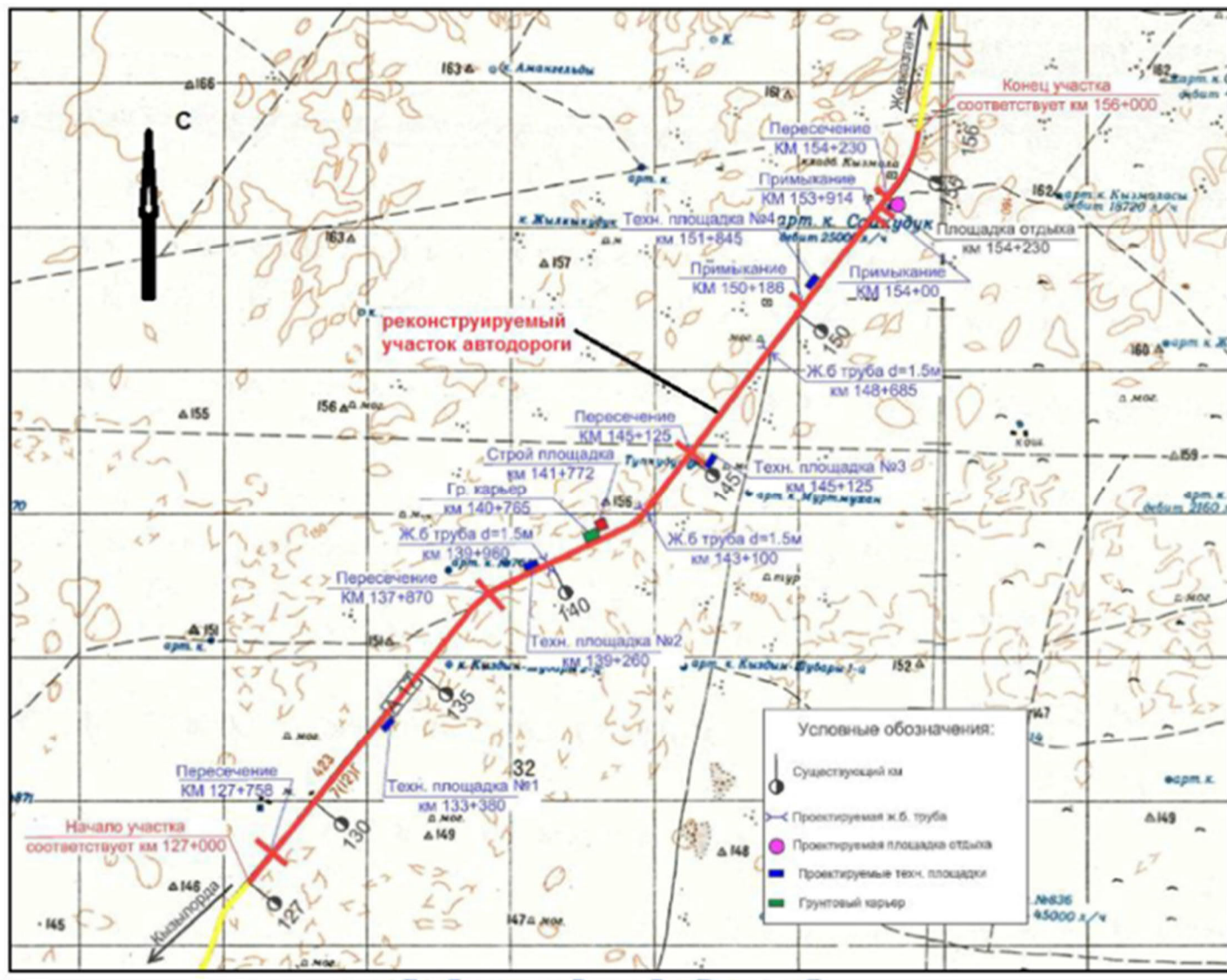
Дереккөз: "Республикалық маңызы бар А-17 "Қызылорда–Павлодар–Успенка–Ресей Федерациясының шекарасы "автомобиль жолын қайта жаңарту" жобасы бойынша жолдың және ілеспе инфрақұрылымның ағымдағы жай-күйін техникалық тексеру " техникалық есебі 24-76 км учаскесі"

3-сур. – 3 жол учаскесі (76-127 км)

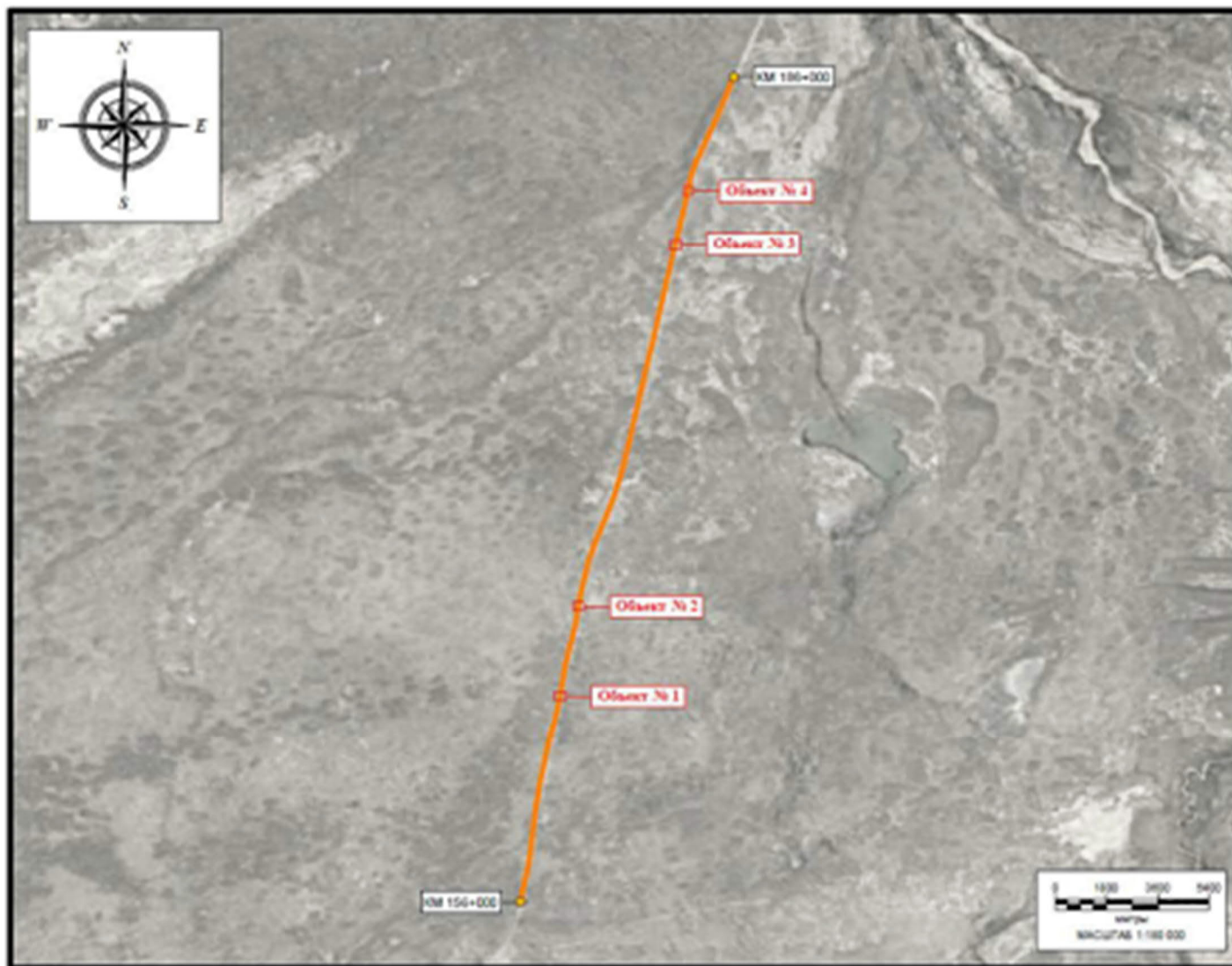
Дереккөз: "Қызылорда–Павлодар–Успенка–Ресей Федерациясының шекарасы" республикалық маңызы бар автожолын қайта жаңарту, "Қызылорда–Жезқазған" учаскесі 12-424 км, ҚОӘБ учаскесі 76-127 км.

4-сур. – 4 жол учаскесі (127-156 км)

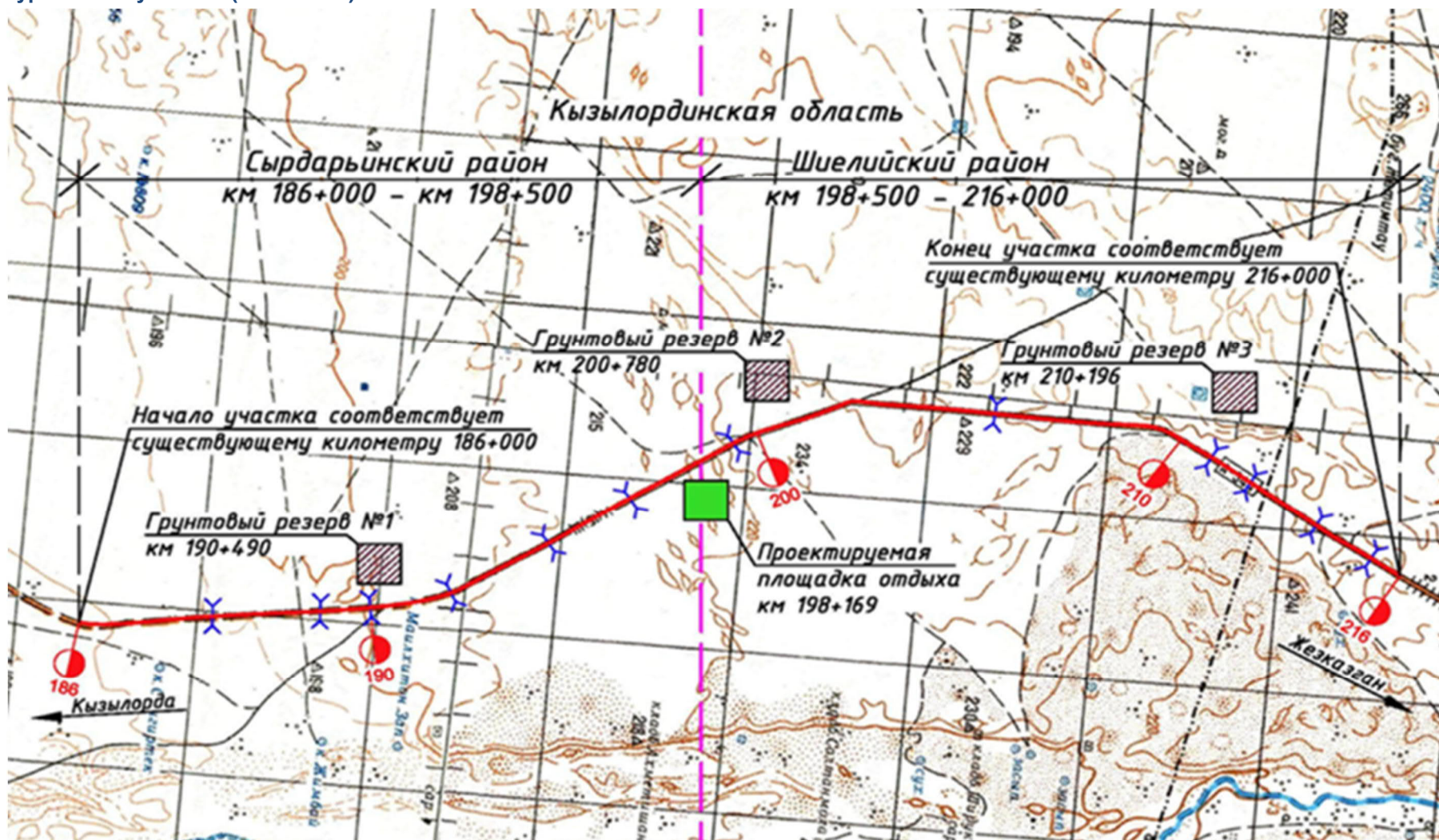
Дереккөз: 03.12.2020 ж. № 01-0574/20 мемлекеттік сараптама қорытындысы

5-сур. – 5 жол учаскесі (156-186 км)

Дереккөз: археологиялық сараптаманың 31.10.2019 ж. № 3АЭ-180 қорытындысы 1-қосымша.

6-сур. – 6 жол учаскесі (186-216 км)

Дереккөз: 24.11.2020 № 01-0550/20 мемлекеттік сараптама қорытындысы.

3 КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР МЕН АҚПАРАТТЫ ЖАРИЯЛАУҒА АРНАЛҒАН ЗАҢНАМАЛЫҚ БАЗА

3.1 ҰЛТТЫҚ ЗАҢНАМА ТАЛАПТАРЫ

Қазақстан Республикасы Қоғамдық тыңдаулар өткізуге, экологиялық ақпаратқа қол жеткізуге және жұртшылықтың қоршаған орта мәселелері бойынша шешімдер қабылдауға қатысуына қойылатын талаптарды реттейтін Орхус конвенциясын 2000 жылы ратификациялады (Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 23 қазандағы № 92-II ратификациялау туралы Заңы). Орхус конвенциясы жұртшылықтың қоршаған орта жағдайлары туралы ақпарат алу құқығын, қоршаған ортаға әсер ететін жобаларға қатысты қоғамдық тыңдау құқығын және жұртшылық экологиялық мәселелер бойынша пікірлер жеткіліксіз деп санаған кезде шағым беру құқығын көздейді.

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес (2007 ж.) 57-Б. 1-4-т.:

- Барлық мүдделі азаматтар мен қоғамдық бірлестіктерге мемлекеттік экологиялық сараптама жүргізу кезеңінде өз пікірін білдіруге мүмкіндік беріледі;
- Мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысын табиғат пайдаланушы оны алғаннан кейін бес жұмыс күні ішінде қоршаған ортаны қорғау саласындағы жергілікті атқарушы органның интернет-ресурсында орналастыру үшін табиғат пайдаланушы жібереді;
- Жеке және заңды тұлғалар мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысына Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға құқылы;
- Көпшілік тыңдауларды өткізу жергілікті атқарушы органдардың құзыретіне кіреді.

Экологиялық кодекске (163-бап) сәйкес экологиялық ақпарат, Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, жалпыға бірдей қолжетімді болып табылады. Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің 2007 жылғы 28 маусымдағы № 204-п бұйрығына сәйкес жобаның бастамашысы қоршаған ортаға әсерді бағалаудың барлық кезеңдерінде мыналарды қамтамасыз етеді:

- Қоршаған ортаға әсерді бағалауды (ҚОӘБ) жүзеге асыру процесінде мүдделі жұртшылықтың хабардар болуы және қатысуы; сондай-ақ
- ҚОӘБ материалдарына мүдделі жұртшылықтың қол жеткізуі.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесудің негізгі арнасы-қоғамдық тыңдаулар. “Қоғамдық тыңдаулар өткізу қағидаларын бекіту туралы” Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің 2007 жылғы 7 мамырдағы № 135 бұйрығы Қазақстан Республикасының азаматтары мен қоғамдық бірлестіктерінің қоршаған ортаның жай-күйі туралы уақтылы және дұрыс ақпарат алуға және жұртшылықтың экологиялық маңызы бар мәселелерге байланысты шешімдер қабылдау процесіне қатысуға конституциялық құқықтарын қамтамасыз ету қағидаттарына негізделген. Жария тыңдаулардың қатысушылары:

- Мүдделі тараптар;
- Қоғамдық және үкіметтік емес ұйымдар мен қауымдастықтар;
- Мемлекеттік билік органдарын қоса алғанда, жергілікті атқарушы органдар мен билік органдары; сондай-ақ
- Бұқаралық ақпарат құралдары.

Бұйрықта ҚОӘБ материалдары қоғамдық тыңдаулар барысында талқылануы тиіс, ал жергілікті билік органдары қоғамдық тыңдауларды ұйымдастыруға тартылуы тиіс. Тиісті мүдделі тараптар ҚОӘБ-ға және жобаның басқа да материалдарына қол жеткізе алатын байланыс деректері жариялануы тиіс.

Жария тыңдаулар барысында барлық мүдделі тараптар белгіленген тәртіппен сөз сөйлеуге және сұрақтар қоюға құқылы. Жобаны орындаушы барлық баяндамаларды, сұрақтарды, жауаптарды және сөз сөйлеулерді жазып алады және жинайды, сондай-ақ кеңес хаттамасын дайындайды.

Шағымдарды қарау механизмі

Қазақстанда халықтың шағымдары 2007 жылғы “Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы” Заңмен реттеледі. Заң мыналарды белгілейді:

- Өтініштер міндетті түрде қабылдануға, тіркелуге және қаралуға тиіс. Өтінішті қабылдаудан бас тартуға тыйым салынады;
- Өтініште қойылған мәселелерді шешу құзыретіне кірмейтін субъектіге немесе лауазымды адамға келіп түскен өтініш субъектіге немесе лауазымды адамға келіп түскен күнінен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде тиісті субъектілерге жіберіледі. Бұл туралы өтініш берушіге хабарлаумен;
- Қарау үшін өзге субъектілерден, лауазымды тұлғалардан ақпарат алу не жергілікті жерге барып тексеру талап етілмейтін өтініш субъектіге, лауазымды адамға келіп түскен күнінен бастап күнтізбелік он бес күн ішінде қаралады. Қарау үшін өзге субъектілерден, лауазымды тұлғалардан ақпарат алу не жергілікті жерге барып тексеру талап етілетін өтініш субъектіге, лауазымды тұлғаға келіп түскен күнінен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде қаралады және ол бойынша шешім қабылданады.
- Шағымды қарағаннан кейін тиісті орган шағымды тіркеген тұлғаны қарау нәтижелері туралы хабардар етуге тиіс; сондай-ақ
- Иесі бүркемеленген өтініштер және мәселенің мәні баяндалмаған өтініштер қарауға жатпайды. Шағымда іс-әрекетіне шағым жасалатын субъектінің атауы немесе лауазымды адамдардың лауазымы, тегі және аты-жөні, өтініш жасау себептері мен талаптары көрсетіледі.

3.2 ЕҚДБ ТАЛАПТАРЫ

Жоба ЕҚДБ-ның 2019 жылға арналған Экологиялық және әлеуметтік саясатына және ЕҚДБ-ның жобаларды іске асыруға (PR) қойылатын он талаптарына сәйкес келуге тиіс. Жоба PR сәйкес бағаланды 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 және 10. ЕҚДБ PR7 (байырғы халықтар) және ЕҚДБ PR8 (қаржылық делдалдар) қолданылмайды, өйткені жоба аумағында байырғы халықтар жоқ және қаржылық делдалдар қатыспайды. Мүдделі тараптармен кеңесуге және ақпаратты жариялауға байланысты негізгі PR PR10 болып табылады. Осы PR-дың негізгі тиісті талаптары:

Кесте 2: ЕҚДБ PR10 талаптары

- Жоба әсер еткен немесе әсер етуі мүмкін әртүрлі тұлғаларды немесе топтарды анықтаңыз; немесе жобаға қызығушылық танытуы мүмкін.
- Жоба қолайсыз немесе осал мәртебесіне байланысты әр түрлі немесе пропорционалды түрде әсер етуі мүмкін адамдар мен топтарды анықтаңыз. Жоба аясында жас, жыныс және этникалық сияқты әртүрлі мәселелерге байланысты өзара әрекеттесудің әртүрлі әдістерін қолдану қажет болуы мүмкін.
- Мүдделі тараптарға жоба туралы тиісті ақпаратты жариялау; ақпарат қол жетімді және мәдени ерекшеліктерге сәйкес келуі керек.
- Мүдделі тараптармен мазмұнды консультациялар өткізу; консультациялардың инклюзивті болуын, мәдени ерекшеліктерді ескеруін және жергілікті тілде жүргізілуін қамтамасыз ету.
- Мүдделі тараптардың проблемалары мен шағымдарын шешу және жеңілдету үшін шағымдарды қараудың тиімді механизмін, процесін немесе процедурасын жасаңыз.

3.3 ҮЗДІК ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕ

Инклюзивтік және жобаға тиімді қатысудың негізгі қағидаттары келесіге жинақталады::

- Мүдделі тараптардың нысаналы тобының қажеттіліктеріне оңай түсінікті және бейімделген форматта және тілде мазмұнды ақпарат беру;
- Консультациялар өткізуге және шешімдер қабылдауға дейін ақпарат беру;
- Мүдделі тараптардың оған қол жеткізуін жеңілдететін және мәдени ерекшеліктерге сәйкес келетін тәсілдермен және жерлерде ақпарат беру;
- Жергілікті дәстүрлерді, тілді, мерзімдерді және шешім қабылдау процестерін құрметтеу;
- Екі жаққа да пікір және ақпарат алмасуға, бір-бірін тыңдауға және өз проблемаларын шешуге мүмкіндік беретін екі жақты диалог;
- Әр түрлі жастағы, жыныстағы, осалдықтардағы және/немесе азшылық топтарындағы адамдарды қоса алғанда, пікір білдірудегі инклюзивтілік;
- Қорқыту, мәжбүрлеу немесе ынталандырудан босатылған процестер;
- Адамдардың проблемаларына, ұсыныстары мен шағымдарына ден қоюдың нақты тетіктері; сондай-ақ
- Орынды және жүзеге асырылатын жерде жобаларды немесе бағдарламаларды әзірлеуге және мүдделі тараптарға есептілік беруге кері байланысты енгізу.

Бұл қағидаттарды ұлттық заңнама, ЕҚДБ талаптары мен озық халықаралық практика арасындағы олқылықтарға байланысты Тапсырыс беруші қайта қарайтын және тиісінше қабылдайтын болады.

3.4 МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН БАЙЛАНЫС ЖӨНІНДЕГІ ҚҰЖАТТАМАНЫ ЖҮРГІЗУ

Жоба шеңберінде зардап шеккен жергілікті тұрғындармен тұрақты консультациялар мен өзара әрекеттесуді қамтамасыз ету үшін жұртшылықпен байланыс жөніндегі қызметкер (ЖБҚ) тағайындалады. Олардың негізгі міндеттері консультациялар туралы есептерді жүргізу болып табылады, ал отырыстардың хаттамалары мен бейресми консультациялар туралы есептерді мүдделі тараптарға берілген негізгі ақпаратты және негізгі келіп түсетін хабарламаларды, шағымдар мен мәселелерді, сондай-ақ қабылданған шаралардың қысқаша мазмұнын нақты тіркей отырып, жергілікті билік/ЖБҚ жүргізеді.

Осы коммуникация рәсімінің шеңберінде жергілікті билік органдары / ЖБҚ мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу жөніндегі іс-шараларды тұрақты негізде тіркейді және

жаңартып отырады және зардап шеккен адамдар көтерген іс-шаралар мен негізгі жаңа тақырыптар қысқаша баяндалған жыл сайынғы есептерді дайындайтын болады.

4 МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРДЫ АНЫҚТАУ

4.1 НЕГІЗГІ МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРДЫ АНЫҚТАУ

Мүдделі тараптарды анықтаудың мақсаты-жобаның мүдделі тараптарын консультациялар үшін анықтау және басымдықтарын анықтау. Мүдделі тараптарды сәйкестендіру үздіксіз процесс болып табылады, сондықтан негізгі мүдделі тараптар жобаның әртүрлі кезеңдерінде анықтала береді. Жүйелік тәсіл жобаның әсер ету аймағы негізінде мүдделі тараптардың карталарын жасау үшін қолданылады. Бұл тәсілде әлеуметтік әсер ету аймағының картасын жасау арқылы мүдделі тараптар әсер ету аймағы бойынша анықталады.

Мүдделі тараптарды картаға түсіру нәтижесінде жобаның мүдделі тараптары екі негізгі санатқа бөлінеді:

- а) негізгі мүдделі тараптар жобаға тікелей әсер ететін жеке тұлғалар мен топтар болып табылады; сондай-ақ
- б) екінші мүдделі тараптар – бұл жобаға әсер ететін, бірақ оған тікелей әсер етпейтін Тараптар.

Жол жобасының нәтижесінде келесі әсерлер күтіледі:

3-кесте – Зардап шеккен қауымдастықтар

Қызылорда облысы жолының жобалық учаскесі (12 км-ден 216 км-ге дейін)

Жерді иеліктен шығарудың тұрақты салдары күтілмейді, өйткені жерлер мемлекет меншігінде. Жоба нәтижесінде келесі жергілікті тұрғындар жанама түрде зардап шегеді деп күтілуде:

- Жолақ / трассаның жанындағы тұрғын үй шаруашылықтары (трассаның бүкіл ұзындығы бойынша аз орналасқанына назар аударыңыз)
- Автожанармай құю станцияларын, дәмханалар мен қызмет көрсету аймақтарын, кірпіш зауыттары мен карьерлерді қоса алғанда, кәсіпорындар
- Жолға / трассаға жақын орналасқан мемориалдарға / зираттарға келушілер
- Құрылысқа жалданған жергілікті тұрғындар / Еңбекші-мигранттар
- Аймақтық қоғам
- Жергілікті шопандар мен фермерлер
- Құрылыс жұмыстары кезінде зардап шегуі мүмкін жол қозғалысына қатысушылар
- Катым құдығын пайдаланушылар

Жанама әсердің сипаты негізінен құрылыс жұмыстарымен және құрылыс қалашықтарының жұмысымен және т. б. байланысты болады.

Анықталған негізгі мүдделі тараптар төменде 4-кесте келтірілген.

4-кесте – Негізгі анықталған мүдделі тараптар және өзара әрекеттесу әдістері

Түрі	Т.А.Ә.	Әсері/Әсер Ету	Өзара әрекеттесудің таңдаулы тәсілі
Жоба акционерлері / ішкі мүдделі тараптар	Автомобиль жолдары комитеті, “ҚазАвтоЖолдың” жобаны жергілікті деңгейде іске асыру тобы (ЖИАТ) , ЕҚДБ, “ҚазАвтоЖол” ішкі қызметкерлері	Бұл топ шешім қабылдау процесі арқылы жобаға тікелей әсер етеді. Олар “негізгі мүдделі тараптар”ретінде қарастырылады.	“ҚазАвтоЖол” акционерлермен және қызметкерлермен (мүмкіндігінше тоқсан сайын) кездесулерге ықпал ететін болады.
Мердігерлер /	“ҚазАвтоЖолға” өнім беретін және	Мердігерлер мен	“ҚазАвтоЖол”

Түрі	Т.А.Ә.	Әсері/Әсер Ету	Өзара әрекеттесудің таңдаулы тәсілі
Жеткізушілер	жеткізетін бөгде компаниялар, оның ішінде жол құрылысы бойынша мердігерлер.	жеткізушілер жобаға корпоративтік ережелерді сақтай отырып және экологиялық және әлеуметтік заңнаманы сақтай отырып тікелей ықпал ететін болады.	экологиялық және әлеуметтік стандарттарды тиісті тендерлерге енгізсін және еңбек ресурстарын басқару және қазақстандық заңнаманың сақталуы мәселелері бойынша өнім берушілердің мониторингін қамтамасыз етсін.
Рұқсат беру органдары, жергілікті өзін-өзі басқару органдары	<ul style="list-style-type: none"> ■ Қоршаған ортаны қорғау министрлігі ■ Қазақстан республикасы еңбек және халықты әлеуметтік қорғау ■ Әлеуметтік даму министрлігі ■ Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі ■ Қаржы министрлігі 	Бұл топ рұқсаттарды бекіту, сертификаттар беру және жаңа ережелер мен ережелерді сақтау арқылы жобаға тікелей әсер етеді.	“ҚазАвтоЖолға” ресми және электрондық хаттар жазып, қажет болған жағдайда рұқсат беру органдарымен кездесулер өткізеді.
Жергілікті тұрғындар мен кәсіпорындар	Жолды қоршап тұрған жергілікті тұрғындар: жол бойындағы жер сирек тұрғын үйлермен және мал иелеріне, кафелер мен жанармай құю станцияларының иелеріне тиесілі кейбір кәсіпорындармен салынады. Сондай-ақ, жол бойында басқа да кәсіпорындар, демалыс аймақтары, жер пайдаланушылар, бейресми адамдар (егер бар болса), аумақтың жергілікті пайдаланушылары және жол қозғалысына қатысушылар бар. Жол бойындағы қорымдарға, зираттар мен ескерткіштерге қол жетімділік шектеулі болады.	Тұрғын үйлер мен кәсіпорындар құрылыс кезеңінің нәтижесінде және жол пайдалануға берілгеннен кейін жанама әсер етеді.	“ҚазАвтоЖол” зардап шеккен жергілікті халықпен/кәсіпорындармен олардың мәселелері мен мәселелерін шешу үшін тұрақты кездесулерге жәрдемдесетін болады.
Осал топтар	Жоба шеңберіндегі осал топтар отбасылар мен кедейлік шегінен төмен өмір сүретін адамдар, отбасылар мен әлеуметтік жәрдемақы алушылар, мүгедектер мен созылмалы аурулары бар адамдар, заңсыз үй шаруашылықтары немесе жер немесе жер емес активтерге заңды құқығы жоқ адамдар, үй шаруашылығын басқаратын әйелдер, 18 жасқа дейінгі төрт немесе одан да көп баласы бар отбасылар, сауаттылық деңгейі төмен және су жетіспейтін жерлерде тұратындар ретінде жіктеледі.	Жоба бойынша қызмет нәтижесінде осал топтар тікелей немесе жанама әсер етеді: қол жеткізу құқығын қысқарту, қауіпсіздіктің ықтимал төмендеуі, шаң мен Шудың шығарындылары.	“ҚазАвтоЖол” зардап шеккен адамдармен олардың әл-ауқатын жақсарту үшін ең жақсы шешімді анықтау үшін мазмұнды кеңес өткізеді; немесе оларға балама тұрғын үй аймағын ұсынады. Фокус-топтар-бұл топпен өзара әрекеттесудің таңдаулы әдістері.
Құрылысшы-жұмысшылар, оның ішінде еңбекші-мигранттар	Жақын маңдағы ауылдардың тұрғындары, жұмысшылар және кез-келген мигранттар (егер болса)	Жақын қалалар мен аудандардан келген жергілікті тұрғындар үшін жұмысқа орналасу	Киллер кит зардап шеккен қызметкерлермен олардың мәселелері

Түрі	Т.А.Ә.	Әсері/Әсер Ету	Өзара әрекеттесудің таңдаулы тәсілі
		мүмкіндігі болады. Жергілікті әйелдер жұмысшылардың осы аймаққа көшуіне және жұмысшылардың ықтимал ағынына байланысты қауіп төндіруі мүмкін.	мен мәселелерін шешу үшін үнемі кездесулер өткізуге көмектеседі.
ҮЕҰ және даму жөніндегі халықаралық агенттіктер	БҰҰДБ Қазақстанда демократиялық басқаруға, экономикалық дамуға, қоршаған орта мен энергетикаға, сондай-ақ дағдарыстардың алдын алуға және қалпына келтіруге ерекше назар аудара отырып, белсенді жұмыс істейді. Веб-сайтта елде 100 белсенді ҮЕҰ атап өтіледі, дегенмен қазіргі уақытта мүдделі тараптарды тартуға қатысатын ҮЕҰ туралы ешқандай мәліметтер жоқ.	БҰҰДБ қоршаған ортаны қорғауға және өңірдегі дамуға жәрдемдесуге тікелей ықпал ететін/ықпал ететін болады.	“ҚазАвтоЖол” осы ауданда белсенді болуы мүмкін кез келген ҮЕҰ анықтайды.
Кәсіподақтар	Қазіргі уақытта осы жоба аясында жұмысшылардың/жұмысшылардың құқықтарын қорғау үшін кәсіподақтар құрылған жоқ.	Кәсіподақтар еңбек құқықтарын қорғауға, теңдікті көтермелеуге және кемсітушілікке жол бермеуге тікелей әсер етеді.	“ҚазАвтоЖол” / құрылыс мердігерлері кәсіподақтармен (егер олар құрылған болса) ай сайын кездесулер өткізуі тиіс.

4.2 ОСЫ ЖОСПАРДЫ ӨЗІРЛЕУ БАРЫСЫНДА АНЫҚТАЛҒАН МҮДДЕЛІ ТАРАПТАР

Осы кезеңде анықталған жобаның мүдделі тараптары жоғарыдағы 4-кестеде келтірілген, олармен өзара әрекеттесудің ең жақсы тәсілдерін олар қолданатын және ыңғайлы болатын тәсілдерге сәйкес талдайды. Тиісті мүдделі тараптарды айқындау жобаны іске асыру үшін шешуші мәнге ие. Жол бойындағы жерді тұрғын үйлер мен кейбір кәсіпорындар сирек салады-бұл мүдделі тараптар жобаға тікелей әсер етеді.

Осы процесс барысында анықталмаған мүдделі Тараптар оларды тізімге қосуды сұрау үшін ССО-мен немесе жергілікті биліктің басқа мүшелерімен байланысуы керек.

4.3 ОСАЛ ТОПТАР

ЕҚДБ анықтамасына сәйкес, осал адамдар санатына жынысына, этникалық тегіне, жасына, физикалық немесе ақыл-ой қабілетсіздігіне, экономикалық жағдайына немесе әлеуметтік мәртебесіне байланысты басқаларға қарағанда орын ауыстырудан көбірек зардап шегуі мүмкін және қоныс аударған жағдайда жеңілдіктер талап етуге немесе көмек пайдалануға өз мүмкіндіктері шектелуі мүмкін адамдар кіреді.

Ауыстыру тұрғысынан осал топтарға кедейлік шегінен төмен өмір сүретін адамдар, жерсіз адамдар, қарт адамдар, әйелдер мен балалар басқаратын үй шаруашылықтары, этникалық азшылықтар немесе жер үшін өтемақы немесе жер құқығы туралы Ұлттық заңмен қорғалмайтын басқа да жер аударылған адамдар жатады.

Далалық бақылаулар мен сұхбаттарға сүйене отырып, жоба аясында келесі санаттар “осал” болып анықталды:

- Кедейлік шегінен төмен өмір сүретін (бірақ қандай да бір әлеуметтік жәрдемақыларды мойындамаған немесе сұрамаған) отбасылар және жекелеген адамдар);
- Атаулы әлеуметтік көмек (АӘК)¹ жәрдемақысын немесе мүгедектігі бойынша жәрдемақы сияқты басқа да жәрдемақы түрлерін алатын отбасылар және жеке тұлғалар;
- Мүгедектер және созылмалы аурулары бар адамдар;
- Заңсыз үй шаруашылықтары немесе өздерінің жер немесе жер емес активтеріне заңды құқықтары жоқ жеке тұлғалар (жоба аумағының шегінде заңсыз үй шаруашылықтары табылған жоқ);
- Үй шаруашылығын басқаратын әйелдер;
- 18 жасқа дейінгі төрт және одан да көп балалары бар көп балалы отбасылар;
- Сауаттылық деңгейі төмен адамдар; және
- Су тапшылығы бар аудандарда тұратын үй шаруашылықтары.

4.4 ГЕНДЕРЛІК КӨЗҚАРАСТАР

Осы МТӨЖ және өзара әрекеттесудің болашақ әдістерін әзірлеу кезінде гендерлік пікірлер ескерілді. Қатысу іс-шаралары әйелдерге қатысуға арналған, яғни отбасылық өмір мен үй міндеттеріне сәйкес келетін қол жетімді орындар мен мерзімдер бар. Әйелдер үшін консультацияларға қатысудың және жобаның әртүрлі аспектілері бойынша кері байланыс берудің көптеген әдістері бар. Әйелдермен жобалық қызмет мәселелері бойынша консультациялар өткізілетін болады.

Жобада жолдардағы гендерлік қауіпсіздік мәселелері ескерілетін болады. Тең мүмкіндіктер және кемсітушілікке жол бермеу (жыныс белгісі бойынша зорлық-зомбылық пен қысым көрсетуді болдырмауды қоса алғанда) экологиялық және әлеуметтік шаралар жоспарының (ЭӘІЖ) бір бөлігі болады.

¹ Қазақстанда 2017 жылы енгізілген түзетулері бар "мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек (АӘК) туралы" 2001 жылғы Заңға сәйкес жан басына шаққандағы орташа табысы кедейлік шегінен төмен (ең төменгі күнкөріс деңгейінің 40%-ы ретінде айқындалатын) отбасылар/үй шаруашылықтары АӘК жәрдемақы алуға құқылы.

5 МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ҚОЛДАНЫСТАҒЫ ЖӘНЕ АЛДЫҒЫ КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР

5.1 ЖОЛ

5.1.1 МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ЖӘНЕ ЖЕРГІЛІКТІ ХАЛЫҚПЕН ҚОЛДАНЫСТАҒЫ ҚАТЫНАСТАРҒА ШОЛУ

Мүдделі тараптарды тарту және жария тыңдауларды ұйымдастыру Қазақстанның ұлттық заңнамасына сәйкес міндетті талап болып табылады.

5.1.2 БАҒАЛАУ КЕЗІНДЕ МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРДЫҢ КЕЗДЕСУЛЕРІ

Экологиялық және әлеуметтік сараптама шеңберінде мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу бойынша алты кеңес өткізілді:

- Қоғамдық жиналыстар;
- Фокус-топтардағы талқылаулар;
- Негізгі ақпарат берушілермен сұхбат;
- Қосымша сұхбат;
- Қызылордадағы “ҚазАвтоЖол” өңірлік филиалымен кездесу; және
- Облыс әкімімен кездесу.

Қоғамдық жиналыстар

Жергілікті мүдделі тараптармен кездесулер, сұхбаттар және бақылаулар нәтижесінде туындаған негізгі мәселелер 5-кестеде төмендегідей жинақталған:

4-кесте – Қызылорда және Жезқазғандағы мүдделі тараптар кездесулерінің негізгі сәттерінің қысқаша мазмұны

Қызылордадағы қоғамдық жиналыстар

2021 жылғы 22 және 23 сәуірде Қызылорда қаласында қоғамдық пікірді зерттеу институтының (ҚПЗИ) басшылығымен екі консультациялық кездесу өткізілді, олардың әрқайсысына 7 адамнан қатысты. Қатысушылар жоба туралы жеткіліксіз хабардар екендіктерін білдірді және осы кездесулерде көптеген мәселелер мен проблемалар, соның ішінде:

- Қатысушылар бұл мақұлданған жобаны 2020 жылы “ҚазАвтоЖол” жергілікті халыққа ұсынғанын білмеді. Қатысушылар әлеуметтік желілерді жоба туралы жергілікті қауымдастықты ақпараттандыру үшін пайдалануды ұсынды, себебі бұл өңірдегі коммуникацияның белсенді құралы. Егде жастағы адамдар міндетті түрде әлеуметтік медианы қолданбайтыны және әдетте газеттер мен теледидарлар туралы хабардар болатындығы айтылды.
- Жол жолаушылар мен азық-түлікті (мысалы, көкөністер мен жидектерді Астанаға) тасымалдау үшін стратегиялық маңызы бар деп сипатталды, әсіресе жергілікті кәсіпкерлер. Жолдың нашар жағдайы жергілікті қауымдастыққа кері әсерін тигізетіні айтылды. Сапалы жол құрылысы қажет болды.
- Жол соңғы 40-50 жыл ішінде жүйелі түрде жөнделді және ҚазАвтоЖол алдында жолды қалай қайта құру, қаржыландыру, мерзімі, оны жіктеу, оны кім бекітті, жолды қай компания қайта жаңартады, ағымдағы техникалық қызмет көрсету және т. б. туралы бірқатар мәселелер көтерілді.
- Тарихи тұрғыдан алғанда, жол бірнеше рет қалпына келтірілді, ал жол жақсарған жоқ, бірақ 2 жыл жұмыс істегеннен кейін тиісті техникалық қызмет көрсетудің болмауына байланысты айтарлықтай нашарлады. Бұл қайталануы мүмкін деген қорқыныш болды.
- Астанадан Қызылордаға автобустар үшін жол сәйкес болған жоқ. Автобустар батпаққа батып, жүре алмайтын жағдайлар және жоғары көлік техникасынан басқа көлік құралдары жолды пайдалана алмайтын жағдайлар сипатталған.

- Жол бойындағы ұялы байланыс сигналының, Интернетке қол жетімділіктің және басқа да қызметтердің жоқтығына алаңдаушылық білдірілді, бұл көлік құралдарының бұзылуына және төтенше жағдайларға жауап беру үшін өте маңызды. Жол бойында телефондар жоқ екендігі және жол пайдаланылмайтындығы айтылды. Жолдың бойында шамамен әрбір 100 км сайын қызмет көрсету және демалыс аймақтары, сондай-ақ емхана, шиномонтаж, май құю станциясы, қонақ үй және т. б. болуы тиіс екендігі ерекше атап өтілді.
- Жол ақылы және оның жергілікті тұрғындарға әсері туралы алаңдаушылық айтылды. Егер адамдар оған ақы төлеуді талап етсе, адамдар бұл жолмен жүрмейді деп саналады.
- Сумен жабдықтау және Сырдария өзені жергілікті тұрғындар үшін маңызды мәселе болып табылады, өйткені көбінесе су жоқ. Сондай-ақ, Коммуналдық қызметтерге қатысты мәселелер бойынша алаңдаушылық білдірілді.
- Қызылорда тұрғындарының жұмыспен қамтылуы да осы ауданда алаңдаушылық тудырып отыр. Өңірде жобаға қанша компания тартылатыны туралы мәселелер көтерілді. Жергілікті компаниялар өз аймағына тиесілі осы жолдың құрылысына қатысқысы келеді деген пікір айтылды.
- Сондай-ақ, жобаның табиғатқа әсері туралы алаңдаушылық білдірілді. Торғай даласында осы аумақ бойынша қоныс аударатын киіктер мекендейді. Олар жолды байқамай кесіп өтеді, сондықтан жол бойында бірнеше шектеу шаралары мен аялдамалар ұсынылады.

Жезқазғандағы қоғамдық жиналыстар

2021 жылғы 14 сәуірде Жезқазғанда ҚПЗИ басшылығымен екі консультациялық кездесу өткізілді, оған тиісінше 7 және 5 адам қатысты. Осы кеңестерде көтерілген мәселелер мыналарды қамтиды:

- Кейбір қатысушылар жоба туралы 2021 жылы қазақстандық теледидар арқылы хабардар болды және жобаға риза болды, өйткені ол жергілікті қоғамдастықтарға, оның ішінде осы аймақтағы жастардың әлеуетті жұмыспен қамтылуына пайда әкеледі. Кешіктіру арқылы Жобаның іс жүзінде аяқталатынына қатысты белгісіздік бар.
- Маршруттың бүкіл ұзындығы бойынша қоғамдық тамақтандыру қызметтерін ұсыну, Қалдықтарды кәдеге жарату және ыңғайлылықты пайдалану, сондай-ақ жол бойында, әсіресе төтенше жағдайлар кезінде байланыс пен интернетке қосылудың болмауы туралы алаңдаушылық айтылды. Қосымша қауіп туғызды фактісі, бұл ауданда қасқырлар мекендейді.
- Бұл аймақта көптеген жұмыссыздар бар, олар жол бойында кафелер мен шиналарды жөндеу шеберханалары ашылса, пайда көруі мүмкін. Бұрын жол бойында шайхана болған, бірақ иелері оны экономикалық тұрғыдан мүмкін емес болғандықтан жауып тастаған.
- Жол бойында шаң тудыратын және жолда тұрып қалған көліктермен жолды баяулататын лас және шұңқырлы жолдың сапасы төмен екендігі туралы алаңдаушылық білдірілді.
- Жолды қалпына келтіру Медициналық және стоматологиялық емдеу сияқты қызметтерге, сондай-ақ сауда объектілеріне жылдам қол жеткізуді қамтамасыз етеді. Жоба сонымен қатар осы аймақтағы өнімдерді (көкөністер мен жемістерді) арзан тасымалдауға ықпал етеді. Сонымен қатар, медициналық студенттер университетке оқуға бару үшін жаңа жолды пайдаланады.
- Қалпына келтірілген жол ақылы бола ма деген сұрақтар көтерілді. Басқа ақылы жолдарда 3 немесе 4 жолақ бар, ал ұсынылған жолда тек 2 жолақ бар.
- Бұл ауданда туризмді дамыту маңызды мәнге ие және жол Түркістаннан Ұлытауға дейінгі туризмді дамытуды жалғастырады. Бұл аймақта азық-түлік пен киім-кешек қымбат екендігі және жолдың жақсаруымен тауарлардың құны төмендейді деп күтілетіні атап өтілді.
- Жол қозғалысы қауіпсіздігіне және жол-көлік оқиғаларының санына қатысты алаңдаушылық айтылды. Бұл туралы жергілікті БАҚ хабарлады.
- Жол жолды пайдаланатын жүк көліктерін орналастыруға арналған болуы керек. Бұрын 40 тонналық Камаздар жол жамылғысына айтарлықтай зиян келтіргені туралы хабарланды.

Фокус-топтардағы талқылаулар

Төмендегі 6-кестеде егжей-тегжейлі сипатталғандай фокус-топтарда төрт талқылау өткізілді.

5-кесте – Фокус-топтардағы талқылаулар

Фокус-топтың орналасқан жері	Күні	Фокус-топ түрі	Қатысушылар саны
Досан Ауылы	2021 жылғы 11 сәуір	Фокус-топ-жалпы Қызылорда тұрғындары.	12-11 штаттық қызметкер және 1 мұғалім
Қызылорда	2021 жылғы 12 сәуір	Фокус-топ тек әйелдерге арналған	12-1 үй шаруасындағы әйел, 2 студент, 1 қызметші, 2 мұғалім, 2 жұмыссыз және 4 кәсіпкер
Жезқазған	2021 жылғы 14 сәуір	Фокус-топ-жалпы Жезқазған тұрғындары.	11-3 үй шаруасындағы әйел, 5 штаттық қызметкер, 1 кәсіпкер, 1 жұмыссыз және 1 мұғалім
Жезқазған	2021 жылғы 22 Сәуір	Кәсіпкерлер	13-13 кәсіпкер, олардың 2-і АТ маманы және мұғалім ретінде жұмыс істейді.

2021 жылғы 11, 12, 14 және 22 сәуірде ҚПЗИ фокус-топтардағы төрт талқылауды модерациялады. Қатысушылар жоба туралы жалпы білімге ие болды және төменде қысқаша сипаттама берілген:

6-кесте – Фокус-топтардағы талқылаудың негізгі сәттерінің қысқаша мазмұны

Жалпы мәселелер/көтерілген сұрақтар жиынтығы

- Қатысушылар ұсынылған жолдарды қалпына келтіру жобасы туралы Қызылорда сайтында (құрылыс жұмыстары туралы ақпарат ұсынылған), сондай-ақ әлеуметтік желілерде, Instagram-да және туыстары мен таныстары арқылы білді.
- Қаладан тыс жерде тұратындар бұл жолды қалаға бару және туыстарына бару, тамақ сатып алу, жұмысқа орналасу, медициналық көмек алу үшін клиникаға бару және білім алу үшін мектептерге бару үшін пайдаланады.
- Жол-көлік оқиғаларының саны соңғы 2 жылда көбейген сияқты. Жыл сайын өлім оқиғасы тіркеледі. Жазатайым оқиғалар жол жағдайы мен жарықтың нашарлығымен түсіндіріледі. Жоба жолды қалпына келтіреді және оның бойында камералар орнатылады деп күтілуде.
- Жол бойында жарықтандыру жақсы болар еді деген болжам айтылды. Жол жақсы жарықтандырылуы керек.
- Жолдың ағымдағы жағдайы кезінде автомобильдер (шиналар және жүріс бөлігі) зақымдалады.
- Құрылыс кезінде осы аймаққа жұмысшылардың келуі туралы ешқандай түсініктеме болған жоқ.
- Бұл ауданда Интернетке қол жетімділік, ұялы байланыс және электрмен жабдықтау өте жақсы емес. Көлік бұзылған жағдайда өмірге нақты қауіп төнеді.
- Жол жүру ақысын пайдалану туралы қайшылықты пікірлер бар. Кейбіреулер жол жүру ақысы енгізілсе, жолдарға жақсы қызмет көрсетіледі деп санайды, ал басқалары жолды пайдаланғаны үшін ақы төлеуге тырыспайды. Екі бөлек жол, біреуі жеңіл және жүк көліктері үшін бірнеше ұсыныстар бар.
- Осы аймақтағы климаттық жағдайларды ескере отырып, жол салу үшін пайдаланылатын материалдар, мысалы, қатты жылу жағдайында асфальттың еруі және бетонның жарылуы, сондай-ақ ылғалды және аязды жағдайларда бетон жабыны тайғақ болуы мүмкін.
- Жобаның нақты аспектілеріне қатысты фермерлермен өзара әрекеттесу жасау және құрылыс жұмыстары басталғанға дейін екі тарап үшін де қанағаттанарлық жағдайларды келісу қажеттігі туралы ұсыныстар айтылды.
- Өңірде ақбөкендер бар және олардың көші-қоны жобаның бір бөлігі ретінде қарастырылуы керек.
- Жалпы гендерлік теңсіздік немесе өңірлердегі әйелдердің нақты проблемалары бойынша

ешқандай алаңдаушылық білдірілмеді, алайда бала туу жасындағы әйелдердің жұмыспен қамтылуына қатысты алаңдаушылық білдірілді.

- Бұл аймақта суарудың маңызды проблемасы бар деп хабарланған. Жергілікті тұрғындар суармалы су арналарын салуды ұсынады.
- Жобаның артықшылықтары:
 - Бұл қоғамда қажет жоба;
 - Жолдағы адамдар жақсы көлік қатынасынан пайда көреді;
 - Жол бойындағы әлеуметтік инфрақұрылымды жақсарту, бұл саудаға оң әсер етеді (дүңгіршектерді, супермаркеттер мен шайханаларды жол бойында орналастыру және қолданыстағы кафелерді, жанармай құю станцияларын/қызмет көрсету аймақтарын, автотұрақтарды, демалыс және ыңғайлылық аймақтарын кеңейту);
 - Әлеуметтік өзара әрекеттесу мен коммуникацияны күшейту;
 - Қоғамдық көлікті кеңінен пайдалану, бұл экологиялық пайдаға әкеледі;
 - Автомобиль апаттары мен көлік құралдарының зақымдану санын әлеуетті қысқарту;
 - Жол жүру уақытын қысқарту;
 - Туризмнің өсуі;
 - Жезқазғандағы нарықтық бағалар тұрғындар үшін қалыпқа келтірілуі мүмкін; сондай-ақ
 - Жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін кеңейту, мысалы, үй өнімдері мен дақылдар сияқты тауарларды сату мүмкіндігі.
- Жобаға байланысты мәселелер мыналарды қамтиды:
 - Құрылыс кезінде жолақтарды жабу;
 - Жол бойындағы шағын және орта бизнес үшін бұзылған табыс көздері;
 - Сыбайлас жемқорлықтың ықтимал проблемалары (әсіресе сауда-саттықты өткізуге, сатып алуға және медициналық қызмет көрсетуге қол жеткізуге байланысты));
 - Қоғамдық көлік пен бағаға байланысты проблемалар (әсіресе зейнеткерлер үшін), мүгедектерге қол жетімділік және жүргізушілердің нашар мінез-құлқы (мас күйінде көлік жүргізу, ұйықтап қалу, телефондарды пайдалану және т. б.);
 - Жол бойындағы жерді мал жаю үшін пайдаланатын малшылардың жұмысын бұзу;
 - Жол қазіргі уақытта шаңды және құрылыс кезінде шаңды болады;
 - Жол салынған кезде жолда автомобильдер, апаттар және балалар көп болады деп болжанады. Жаяу жүргіншілерге арналған белгілерді қою қажет болады; және
 - Адамдар мен малдың қалпына келтірілген жолын қауіпсіз кесіп өтудегі қиындықтар. Мал зардап шеккен жағдайлар болды, бұл жергілікті халықтың әл-ауқатына әсер етті. Жолдарды қалпына келтіру бағдарламасына қоршауды қосу мәселесін қарастыру туралы ұсыныс айтылды.

Мақсатты топтың нақты мәселелері төмендегі 8-кестеде егжей-тегжейлі көрсетілген:

7-кесте – Фокус-топтардағы талқылаулар барысында туындаған нақты мәселелер

Досан ауылының нақты мәселелері / Абай

- Досан ауылы Досан ауылынан шығатын жолды және өзінің автобус бағытын алғысы келеді.
- 2021 жылы Досан ауылында жол жөнделіп, Досан ауылы газ желісіне қосылды.
- Досан ауылында жаңа тұрғын үй салу қызметкерлер санының артуына алып келеді, сондай-ақ Досан ауылдық мектебін (9-дан 11-сыныпқа дейін) кеңейтеді; және
- Досан ауылында көптеген жалға алушылар бар, олар Шиелі сияқты әртүрлі жерлерден келіп, қалада жұмыс істейді. Досан ауылында жалға алу құны арзан.
- Досан ауылында көктемнен бастап ауыл шаруашылығында (негізінен күріш өсіру және мал шаруашылығы) жұмыс істейтін маусымдық жұмысшылар бар.
- Досан ауылының жанында кірпіш зауыты бар және иіс туралы алаңдаушылық айтылды. Кірпіш зауыты өзінің өндірістік қызметінде газды емес, көмірді пайдаланады. Ауыл тұрғындары дем ала алмайтындықтарын айтады, сондықтан олар терезелерді ашпайды.
- Досан ауылында монша жоқ. Тұрғындар мүмкіндігінше жеке-жеке тұрғызды, бірақ адамдар шомылу үшін қалаға барады деп хабарлайды.
- Досан және Абай ауылдарында халықтың әлеуметтік осал топтары, қарт адамдар және шамамен 10-15 мүгедек бар. Хабарламада айтылғандай, қолдау Абайда қол жетімді. Досан ауылында жол жоқ, нәтижесінде жедел жәрдем ауылға жете алмайды.

- Жол жоқ, сондықтан мұндай адамдар медициналық көмек алу үшін жаяу жүруі керек. Хабарланғандай, мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін басты мәселе-Абайдағы емханаға, содан кейін қажет болған жағдайда дәрігерге бару.
- Осал топтарға көмекке келетін болсақ, қатысушылар жолдарды жарықтандыруды және суармалы суды сұрайтындықтарын айтты.
- Қатысушылар әкімдерге берілген шағымдар қарастырылмағанын және олардың естігендерін сезінбегенін сезінді.
- Газ қосылымы 2 жыл бұрын Досан ауылында орнатылғандықтан, газ дұрыс орнатылмаған және қыста ауа-райының қолайсыздығында сөнөді деп хабарланған. Бұл мәселе әкімге және газ бөлімінің бастығына жолданған, бірақ шешілмеген сияқты. Қауіпсіздік сақталмайды деп хабарланған.
- Хабарланғандай, жарықтандырудың болмауы жол-көлік оқиғасы жағдайында проблема болып табылады.
- Егер жол салынса, екі жағы да, кем дегенде, Досанға дейін жарықтандырылуы керек.
- Жоба туралы ақпарат әлеуметтік желілерде жарияланады. Абай ауылы мен Досан ауылы туралы ақпарат әлеуметтік желілердегі ауыл топтарының чаттары арқылы беріледі; екі чат бар. Чатқа әр үй шаруашылығынан бір адамнан қатысады.
- Қатысушылар Досан ауылында емхана, дәріхана және балабақша салынғанын қалайды.
- Досан ауылында тас жолдың жанында үлкен мектеп бар, ол арқылы көптеген Камаздар өтеді. Ата-аналар балаларын мектепке өздері жіберуден қорқады, өйткені көліктер тез жүреді. Арнайы тротуар салу жақсы болар еді деген болжам айтылды. Сондай-ақ, балаларға көшеден өту қиын, өйткені жаяу жүргіншілер жолы жоқ.

Әйелдердің нақты мәселелері

- Жұмыс берушілер, әдетте, жақында үйленген немесе жас балалары бар әйелдерді жалдамайды.

Жезқазғанның жеке мәселелері

- Қоғамдастықпен консультациялар өткізілмеген жеке жоба шеңберінде газ құбырының құрылысына қатысты алаңдаушылық білдірілді және жарылысқа байланысты проблемалар туындады. Бұл мәселелер кірме жолдарды құру арқылы шешілуі туралы өтініштер айтылды.

Негізгі ақпарат берушілермен сұхбат²

Төменде толық сипатталғандай, негізгі ақпарат берушілермен (НАБС) 21 сұхбат өткізілді (8-кесте):

8-кесте – Негізгі ақпарат берушілермен сұхбат

Өзара әрекеттесу түрі	Қатысқандар	Күні
Негізгі ақпарат берушімен сұхбат	1. Мереке Мырзабекова – Жезқазған қаласының ішкі саясат бөлімі	19/04/2021 ж. 11: 00
	2. Жангелді Қоңырбаев – Мибұлақ ауылының әкімі	20/04/2021 ж. 12: 00
	3. Марғұлан Сейдахметов – Жезқазған қаласының жер қатынастары бөлімі	21/04/2021 ж. 11:30
	4. Ержан Есет – Жезқазғандағы тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығының өкілі	21/04/2021 ж. 15: 00
	5. Арман Кенжебек – Жезқазған мәслихаты	26/04/2021 ж. 12: 00
	6. Сағындық Қожамсейітов – Қоғамдық кеңес	26/04/2021 ж. 16: 00

² Негізгі ақпарат берушілермен сұхбат-бұл қоғамдағы оқиғалар туралы білетін адамдармен сапалы, егжей-тегжейлі сұхбат. Негізгі ақпарат берушілермен сұхбаттың мақсаты-қоғам туралы тікелей білетін көптеген адамдардан, соның ішінде қауымдастық жетекшілерінен, кәсіпқойлардан немесе тұрғындардан ақпарат жинау.

7. Фархат Нұрдәулетов – Жезқазған қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі	27/04/2021 ж. 19:00
8. Ержан Саманов-Кәсіпкер	29/04/2021 ж. 12:34
9. Рахыш Ыдырысова – “Ұлытау қыздары” қоғамдық бірлестігі»	28/04/2021 ж. 11: 35
10. Орынтай Садуов-Кәсіпкер	29/04/2021 ж. 10:20
11. Осип Байкосинов-ардагерлер кеңесі	30/04/2021 ж. 15:32
12. Есенжол Назаров – “Эко-сервис” қоғамдық бірлестігінің төрағасы»	13/04/2021 ж. 11: 48
13. Талғат Меңлібаев – қоғам қайраткері	14/04/2021 ж. 13:51
14. Олжас Жағанбекұлы – Мемлекеттік кірістер басқармасы ұйымдастырушылық бақылау бөлімінің бастығы	13/04/2021 ж. 11: 37
15. Мақсат Дауылбай - облыстық жастар ресурстық орталығы директорының орынбасары	14/04/2021 ж. 13: 28
16. Мұхтар Мұстаяп – Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университетінің көлікті пайдалану және жол қозғалысы мен тасымалдауды ұйымдастыру кафедрасының оқытушысы	21/04/2021 ж. 13:34
17. Әлібек Жаппасбаев – “Нұр Отан” партиясы облыстық филиалының идеология бөлімінің маманы»	22/04/2021 ж. 19: 34
18. Бауыржан Жүсіпбеков – жолаушылар көлігінің жүргізушісі, Қызылорда–Қарағанды	17/04/2021 ж. 21: 59
19. Жандос Оразмаханов – “Kyzylorda Business Hub” ЖШС директоры»	13/04/2021 ж. 16: 13
20. Талғат Тілесов – “Сыр үміт” қауымдастығының атқарушы директоры»	13/04/2021 ж. 19: 11
21. Жанат Шәмшатқызы – Досан ауылы мектебінің директоры	09/04/2021 ж. 11:20

Барлық адамдар, біреуін қоспағанда, жоба туралы білетіндерін растады.

Жобаның артықшылықтары мен мәселелері әрбір негізгі ақпарат берушімен талқыланды және қоғамдық жиналыстарда және жоғарыда жинақталған фокус-топтарда талқылау барысында айтылған пікірлерге айтарлықтай сәйкес келеді. Кез келген өзгерістер төмендегі 10-кестеде келтірілген:

Кесте9: НАБС барысында айтылған қосымша артықшылықтар мен проблемалар

- Елдер арасындағы жүк тасымалына (мысалы, Ресей) және жанармай құю станцияларын, кафелер мен қызмет көрсету аймақтарын, кірпіш зауыттары мен карьерлерді қоса алғанда, кәсіпорындар үшін оң әсер ететін артықшылықтар
- Пойыздар мен рейстер қымбат.
- Құрылыстан кейін қызметтік жолдар үшін бұдан былай талап етілмейтін учаскелер олардың бастапқы күйіне келтірілуі тиіс және егер мүмкін болса, ағаш отырғызу сияқты биоәртүрлілікті жақсарту жөніндегі іс-шаралар жүргізілуі тиіс. Бұл қиын болуы мүмкін, өйткені бұл аймақта су тапшылығы бар.
- Көгалдандыру тұрақты жел мен шаңды жұмсартуға көмектеседі деп ұсынылды.
- Отырғызу, мал шаруашылығы және дақылдар үшін судың жетіспеушілігі проблема болып табылады.
- Жергілікті тұрғындар заңсыз аң аулады, қандай жануарларды аулайтыны белгісіз, бірақ ақбөкендердің жойылып кету қаупі бар екенін және белгілі болғандай, бұл аймақта бар екенін атап өткен жөн.
- Жоба коммерциялық туризмді дамытуға мүмкіндік береді.
- Бір адам жолдың Жезқазғанға дейін кемінде 3 жолақ және Қызылордаға дейін 3 жолақ болуын күткендерін және қалағандарын хабарлады.
- Жол бойында әр 50 км сайын қызмет көрсету туралы ұсыныс жасалды.
- Бір адам жобаның проблемасы парақорлық деп санайды.

- Тағы бір проблема –көптеген көшелерде тротуарлардың болмауы, бұл өз кезегінде адамдарды жолда жүруге мәжбүр етеді.
- Қалаға жататын қала газбен қамтамасыз етілмеген және қалада да, одан тыс жерлерде де сапасыз асфальтталған жолдар бар.
- Ауыз судың сапасы мәселесі әлі күнге дейін толық шешілмеген.
- Дауыл кезінде көліктер соқтығысады, өйткені жүргізушілер бір-бірін көрмейді.
- Жол бойында заманауи қонақ үйлер, сондай-ақ бұрын қоғамдық жиналыстарда және фокус-топтардағы талқылауларда айтылған басқа да нысандарды салу ұсынылды.
- Маршрут бойынша газ, мұнай және көмір сияқты маңызды тауарлар тасымалданады. Өңірде Қазақстанды мазутпен және басқа да отын түрлерімен қамтамасыз ететін Құмкөл кен орны бар. Бұл дегеніміз, салмағы 40 тонна болатын үлкен көліктер жолда жүреді.
- Қосымша осал топтар анықталды, оның ішінде: көрші Өзбекстаннан келген адамдар жұмыс іздеп келеді, бірақ жұмыспен қамту шектеулі, ал қолайсыз отбасылық жағдайы бар үйсіз адамдар және алкогольге тәуелді үйсіз адамдар бар.
- Мұнда ауруханалар мен жедел жәрдем бөлмелері жоқ, өйткені құрылыс қала шетінде жүргізілуде. Мобильді медициналық орталықтарсыз медициналық қызмет көрсету қиын болады. Бұл әсіресе ауа-райының қолайсыздығына байланысты жұмысшылар үшін қауіпті.
- Қазіргі жол қозғалысына қатысушылардың денсаулығы мен қауіпсіздігіне, сондай-ақ жолдардың қазіргі жағдайына байланысты төтенше жағдайларға ден қою шараларының болмауына қатысты маңызды мәселе көтерілді.
- Ағынды суларға арналған инфрақұрылыммен байланысты мәселелер қозғалды.
- Өңірде онкологиялық аурулардың саны артты.
- Жергілікті кәсіпорындар үшін кемпингтер салу және соған байланысты пайда табу мүмкіндігі бар.
- Егер жол ақылы болса, ол төрт жолды сапалы жол болуы керек деген болжам айтылды.
- Бір адам жол бойында шамамен 44 шаруа қожалығы орналасқанын хабарлады. Сондай-ақ жануарларға жер асты өтуі қажет. Жол өзен бойымен жүретіні туралы хабарланды, нәтижесінде суағарлар жобаға қосылуы керек. Соңғы уақытта өзендер кеуіп қалды деуге болады
- Кейде мал ұрлығы орын алады.
- Бұл ауданда туризмді дамыту үшін әр 100-150 км сайын жер мен аудан туралы тарихи ақпарат беру ұсынылды.
- Жезқазған маңында орналасқан “Жомарт” шахтасының (“Қазақмыс” корпорациясы шығарған) кірме жолдарын қарастыру ұсынысы енгізілді. Бұл жол учаскесі осы жобаның шеңберіне кірмейді.
- Жезқазғанда мүмкіндігі шектеулі адамдар бар, ал кейбіреулер бұл жаңа мыс зауытының түнде, кейде кешке 28 минутқа дейін күкірт қышқылын шығаратындығына байланысты деп санайды.

Қосымша сұхбат

Осы бағалау шеңберінде тұрғын үй-коммуналдық қызметтерімен 2021 жылғы 14 сәуірде және жүк көліктерінің жүргізушілерімен және Талап ауылының қарт тұрғындарымен 2021 жылғы 15 сәуірде қосымша сұхбат жүргізілді. Жоба туралы барлығы әлеуметтік желілер мен бұқаралық ақпарат құралдары арқылы хабардар болды.

Жобаның артықшылықтары мен проблемалары әрбір қосымша сұхбат алушымен талқыланды және жоғарыда келтірілген мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу жөніндегі іс-шараларда айтылған пікірлерге айтарлықтай сәйкес келеді. Кез-келген өзгерістер төменде қысқаша сипатталған:

Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық

Жобаның артықшылықтары студенттерге университеттер сияқты қосымша білім алу үшін қосымша қол жетімділікті қамтиды.

Жүргізушілер

Сұралған жүргізуші жоба туралы жеткізілім туралы оң пікір білдірді, өйткені қайта жаңартылған жолмен тасымалданатын өнімге зиян келтірмеу мүмкін болады.

Қарт тұрғындар

Шай және жанармай құю станцияларын бұзу, сондай-ақ зираттарға шектеулі қол жеткізу мүмкіндігі туралы алаңдаушылық білдірілді. Талап ауылында негізінен зейнеткерлік жастағы адамдар тұрады. Қыста Талап ауылын жолмен байланыстыратын жолдар қиындайды және автобустар жүрмейді.

“ҚазАвтоЖол” өңірлік филиалымен кездесу, Қызылорда (15/03/21 ж.)

Отырыстың күн тәртібінде Қызылорда-Жезқазған жолын қайта құру, ЕҚҚДБ Өлеуметтік және экологиялық саясаты туралы егжей-тегжейлі жоба таныстырылды.

Талқыланған негізгі мәселелер төмендегі 11-кестеде келтірілген:

10-кесте – “ҚазАвтоЖол” өңірлік филиалымен кездесудің негізгі мәселелері»

WSP–тің жергілікті серіктесі “ЭкоСоциоАналистс” ЖШС кездесудің мақсаты ЕҚДБ-ның Өлеуметтік және экологиялық саясатының талаптары мен қағидаттарына, жобалық топтың жұмыс әдістеріне қатысты түсіндіру, ЕҚДБ-ның кредит бойынша талаптарына сәйкес Қызылорда-Жезқазған жолын қалпына келтіру жобасын іске асыру үшін қажетті ақпаратты жинау екенін түсіндірді. “ҚазАвтоЖол” АҚ Қызылорда өңірлік филиалы мен “Қазжолжоба” ақ ЕҚҚДБ консультанттарына ақпарат жинауға қолдау көрсетіліп, көмек көрсетілетініне сендірді.

Санғарама Мырзабай (“ҚазАвтоЖол” АҚ Қызылорда облыстық филиалы директорының орынбасары):

- Қызылорда-Жезқазған жолының шамамен 120 км (жолдың жартысынан көбі) Қызылорда облысының учаскесінде қиыршық тас жабыны болған жоқ. Жарты ғасырда бірде-бір күрделі жөндеу жүргізілген жоқ. Жолдың апаттық жағдайы көптеген жылдар бойы жол саласының мамандары үшін басты мәселе болды және жүргізушілердің арманы жолдың қалпына келтірілуіне жақын.
- Күзгі, көктемгі және қысқы маусымдарда жол жүргізушілер мен жолаушылардың өміріне қауіпті. Қатты жаңбыр кезінде жол лас, шұңқырлары бар.
- Қызылорда–Жезқазған учаскесін қамтитын Қызылорда–Павлодар–Успенка–Ресей Федерациясының шекарасы республикалық автожолын қайта жаңарту Қазақстан үшін өте маңызды.
- Ескертулерге қарамастан, мыңдаған қазақстандық жүргізушілер бұл бағытты пайдалануды жөн көреді, өйткені ол елдің оңтүстік өңірлерін орталық және солтүстік өңірлерімен тікелей байланыстырады. Жезқазған жолы Нұр-Сұлтанға дейінгі қашықтықты 700-800 км қысқартып, жол жүру уақытын айтарлықтай үнемдейді.
- Жолды жеке сауда компаниялары, сондай – ақ көбіне кәсіпорындарға тиесілі көлік құралдары оңтүстікке-Қарағанды және Ақмола облыстарының бірқатар қалаларынан және Нұр – сұлтан қаласынан, солтүстікке-Қызылорда және Түркістан облыстарынан және Республикалық маңызы бар Шымкент қаласынан пайдаланады.
- Жүк көліктері мен жүк көліктері күн сайын ауылшаруашылық тауарларын, соның ішінде мал, құрылыс материалдары және басқа да тауарларды тасымалдайды.
- Жолаушылар тасымалы компаниялары жолды орташа қалааралық автобустарды, шағын автобустарды және шағын автобустарды іске қосу арқылы пайдаланады, өйткені жыл бойына Жолаушылар тасымалы сұранысы бар.
- Қызылорда–Павлодар–Успенка–Ресей Федерациясының шекарасы автожолында қозғалыстың жоғары қарқындылығы байқалады – тәулігіне 1700-ге жуық автомобиль. Қызылорда-Жезқазған жол учаскесі сапасының төмендігі көбінесе көлік құралдарының сынуына және аварияларға, атап айтқанда аударылу мен соқтығысуға әкеп соқтырады.
- Жолды жедел жөндеу мәселесі әртүрлі деңгейлерде, соның ішінде Қазақстан Республикасы Сенатында бірнеше рет көтерілді.
- Жол жабыны SMA қатты жабынымен (қиыршық тасты-мастикалық асфальтбетон) жасалады. Екі жолақты асфальтталған жүріс бөлігінің ені 9 м, жол төсемі 15 м құрайды.
- Халықтың үй және жабайы жануарлар үшін суағарлар мен жер асты өткелдерін салуға

қатысты тілектері ескерілді.

- Қарағандымен облыс шекарасы автожолдың 216-шы шақырымында.
- Жол 6 учаскеге бөлінген.
- Жобаға сәйкес, Қызылорда қаласына кіре берісте Шиелі ауданы жағынан басталатын (М-32 Самара–Шымкент автожолының 1827 км) және Жезқазған жолының 25 км айырығында қосылатын ұзындығы 15 км айналма жол І санаттағы жол мәртебесіне ие болады. Бұл жарықтандырылған төрт жолақты жол болады. Жезқазғанға дейінгі қалған 191 км (25 км-ден 216 км-ге дейін) ІІ санатқа жатқызылатын болады. 12-ден 24 км-ге дейінгі учаске ІІ санатқа жатады.
- Осы жұмыстардың барлығы қазіргі уақытта мемлекеттік сараптамадан өтіп жатқан жобалау-сметалық құжаттаманың №1 лотына енгізілген.
- Құрылыс-монтаждау жұмыстары барысында 2500-ге жуық жұмысшы жұмыспен қамтылып, оның ішінде 750 адам жергілікті халық арасынан тартылуы тиіс деп күтілуде.
- 12 шақырым құрылыс аяқталғаннан кейін Қызылордадан шығатын жол қалаға қызмет көрсету үшін беріледі. “ҚазАвтоЖол” қалған учаскеге қызмет көрсетеді.
- Қызылорда-Жезқазған жолының құрылысы өңір үшін өте маңызды, сондықтан “ҚазАвтоЖол” мен жергілікті атқарушы органдар осы жолды қайта құру жобасын іске асыруда кез келген көмек көрсетеді.

Облыс әкімімен кездесу (17/03/21 ж.)

Қатысушылардың пікірлерінің қысқаша сипаттамасы төмендегі 12-кестеде келтірілген:

11-кесте – “ҚазАвтоЖол” өңірлік филиалымен кездесудің негізгі мәселелері»

Жергілікті билік жобаны жүзеге асыруға бел буды және оны жүзеге асыруда жан-жақты көмек көрсетуге дайын, өйткені олар жолды қалпына келтіру кафелер, дүкендер, жанармай құю станциялары және техникалық қызмет көрсету станциялары сияқты жол бойындағы шағын бизнесті дамытуға мүмкіндік береді деп санайды. Сондай-ақ, жолдарды қалпына келтіру көлік қатынасын және көмір сияқты Қарағандыдан Қызылорда, Түркістан облыстарына және ауыл шаруашылығы өнімдерін Қарағанды облысына тасымалдауды жақсартады деп есептеледі. Жоба жұмыспен қамтуды жақсартуға, салықтарды және жергілікті бюджетке аударымдарды ұлғайтуға мүмкіндік береді. Жобаны іске асыру нәтижесінде ұялы байланыс операторлары Қызылорда қаласынан 15 км қашықтықта жол бойындағы өз орнын кеңейтеді деген үміт білдірілді.

6 МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРДЫҢ ӨЗАРА ӨРЕКЕТТЕСУ БАҒДАРЛАМАСЫ

6.1 АҚПАРАТТЫ ЖАРИЯЛАУ

Жариялануға жататын ақпараттың түрлері және осы жоба шеңберінде жергілікті билік органдары қабылдауға тиіс коммуникацияның нақты әдістері төменде мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу бағдарламасында қысқаша баяндалған¹². Сыртқы коммуникациялардың мақсаттары зардап шеккен тұлғалармен және басқа да тиісті мүдделі тараптармен тұрақты өзара әрекеттесуді қамтамасыз ету және оларды жобаның қызметі, нәтижелері, әзірленуі және іске асырылуы туралы хабардар ету болып табылады. Жариялауға жататын ақпарат ЕҚДБ-ның қоғамдық ақпарат саласындағы саясатымен, PR10 және Қазақстанның ұлттық заңнамасымен реттеледі.

Төменде жобаға байланысты ықтимал экологиялық және әлеуметтік қауіптердің тізімі берілген (басқалармен қатар):

- Көлік құралдарын салу және пайдалану кезіндегі ластаушы заттар мен атмосфераға шығарындылар;
- Жол-құрылыс процестерінен шу мен діріл;
- Жер үсті суларының жол көлік құралдарымен, көлік құралдарына отын мен май құю кезінде және т. б. ластануы;
- Құрылыс кезінде майлау материалдарының, отынның, битумның және т. б. төгілуіне байланысты топырақтың ластануы;
- Құрылыс жұмыстары кезінде шаңмен ластану;
- Жергілікті отбасылар, әйелдер мен қарттар үшін қолайсыздық;
- Үй жануарларымен және басқа жануарлармен соқтығысу және жазатайым оқиғалар тәуекелі;
- Судың қол жетімділігі шектеулі екенін ескере отырып, суды пайдалану және ресурс тиімділігі;
- Осы аудандағы ақбөкеннің жергілікті популяциясына әсері;
- Құрылыс жұмыстары кезінде жергілікті тұрғындардың қол жетімділігі және бөлінуі;
- Өл-ауқатқа әсер ету (мал жаю, жол бойындағы кәсіпорындар мен кәсіпкерлер);
- Құрылыс жұмысшыларымен байланысты жергілікті халық үшін қолайсыздық;
- Бұл аймаққа еңбекшілердің көші-қонының әйелдердің қауіпсіздігіне әсері; сондай-ақ
- Мемориалдар мен зираттарға кіру және мемориалды құрылыстар мен жоғары жылдамдықты қозғалыс арасында қоршау орнату.

Осылайша, бұл МТӨЖ мүдделі тараптармен консультациялар өткізу және ақпаратты жариялау жөніндегі іс-шаралар (12-кесте) арқылы қоғамдастықтың негізгі экологиялық және әлеуметтік тәуекелдерге қатысты проблемаларын шешу үшін әзірленді.

6.2 МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ ЖАРИЯЛАУ

Мүдделі тараптармен консультациялар және ақпаратты жариялау мынадай негізгі міндеттерді қамтитын болады:

- Негізгі мүдделі тараптарға жоба туралы ақпаратты қазақ/орыс тілдерінде уақтылы жариялау;
- Мүдделі тараптармен ақпараттандырылған қатысу және мазмұнды екіжақты консультациялар; сондай-ақ

- Мүдделі тараптардың мәселелері мен проблемаларын есепке алуды қамтамасыз ету үшін шағымдарды қарау тетігін әзірлеу және енгізу.

6.2.1 АҚПАРАТТЫ ЖАРИЯЛАУ ЖӨНІНДЕГІ ҚЫЗМЕТ

“ҚазАвтоЖол” егжей-тегжейлі жобалау кезінде жобаның бастапқы сатысында, содан кейін қажеттілігіне қарай бүкіл жоба бойында инвестициялық жұмыстар туралы тиісті ақпаратты жария ететін болады. Бұл кезеңде мүдделі тараптармен тиімді өзара әрекеттесу үшін келесі құжаттар жарияланады:

- Техникалық емес түйіндеме (ТЕТ);
- Экологиялық және әлеуметтік шаралар жоспары (ЭӘШЖ);
- Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу жоспары (МТӨЖ) – осы құжат;
- Өл-ауқатты қалпына келтірудің негіздемелік бағдарламасы (ӨҚКНБ); сондай-ақ
- Брошюралар мен үнпарақтар күтілетін іркілістер мен қол жеткізуді шектеу кестесін, сондай-ақ осыған байланысты негізгі тәуекелдерді қоса алғанда, жоба бойынша қызметтің қысқаша сипаттамасын қамтуға тиіс.

Жоғарыда келтірілген ақпарат зардап шеккен халықты қоса алғанда, көпшілікке қол жетімді болады. Тиісті құжаттардың қағаз көшірмелері Нұр-Сұлтандағы (бас кеңсе), сондай-ақ Қызылордадағы “ҚазАвтоЖол” кеңселерінде, сондай-ақ аудандық әкімдіктерде қолжетімді болады.

Жұмысқа орналастырудың ықтимал мүмкіндіктерін қоса алғанда, жоба туралы ақпарат қоғамдық орталықтар мен бұқаралық ақпарат құралдарындағы хабарландыру тақталарында орналастырылатын болады. Бұдан басқа, жобаны іске асыру барысы мен кезеңдері туралы жұртшылықты хабардар ету үшін брошюралар мен үнпарақтар шығарылатын болады.

6.3 КЕҢЕС БЕРУ ӘДІСТЕРІ

Төменде негізгі мүдделі тараптармен консультациялар үшін пайдаланылатын коммуникацияның негізгі әдістері мен тетіктері келтірілген.

6.3.1 РЕГЛАМЕНТТІК КЕҢЕСТЕР

“ҚазАвтоЖол” барлық тиісті рұқсаттар немесе лицензиялар және жоба үшін ҚОӨБ кез келген талаптары бойынша үкіметтік ұйымдармен кеңесетін болады. Сондай-ақ, “ҚазАвтоЖол” тиісті ұйымдармен жоспарлау мен дамытуға қойылатын талаптарды талқылайды.

6.3.2 ЖІАТ ЖЕРГІЛІКТІ ЖИНАЛЫСТАРЫ

Тапсырыс беруші жергілікті ЖІАТ талаптары шеңберінде тұрақты кездесулер өткізуі ұсынылады. Ай сайынғы тұрақты жиналыстар тапсырыс берушінің бас кеңсесінде келесі мәселелерді талқылау үшін өткізілуі керек:

- Жоба бойынша қызметті жалпы қадағалау (техникалық және қаржылық, жобаны іске асыру);
- Техникалық тапсырманы әзірлеу және жергілікті консультанттарды басқару;
- Жаңғыртуды жүзеге асыру үшін кадрлар даярлауды және ақпарат алмасуды қоса алғанда, белгіленген басқа да іс-шараларды жүзеге асыру;
- Дағдыларды дамыту үшін семинарлар мен практикумдар өткізу;
- Жергілікті халықтың әлеуметтік мүмкіндіктерін (жұмыспен қамтуды қоса алғанда) талқылау; және

- Қол жеткізу құқықтарымен және бизнеске уақытша кедергілермен байланысты әсерді азайту туралы шешімді талқылау.

6.3.3 ЗАРДАП ШЕККЕН АДАМДАРМЕН ЖӘНЕ ОСАЛ ТОПТАРМЕН КОНСУЛЬТАЦИЯЛАР

Кейбір кеңестер қазірдің өзінде жүргізіліп, бөлімде сипатталған 5.

Жобаны салу кезеңінің алдында зардап шеккен адамдармен және халықтың осал топтарымен бірқатар қосымша консультациялар өткізу ұсынылады:

Жолға жақын жерде үй шаруашылықтары мен кәсіпорындар

Зардап шеккен тұлғалар

Жолға жақын жерде тұратын адамдар аз, олар құрылыс техникасынан көлік ағынының өсуіне әсер етеді. Жолдың жанында орналасқан үй шаруашылықтарына әсерін азайту үшін олармен кеңескен жөн. Сонымен қатар, жол бойында құрылыс лагерлері орналасады (олардың саны әлі анықталмаған). Жұмыс күшінің ағымы (егер шетелдік мердігерлер тағайындалса) жергілікті тұрғындар үшін айтарлықтай проблемалар туғызады деп күтілуде. Сондықтан осы нысандардың оңтайлы орналасуын анықтау үшін жергілікті тұрғындармен кеңескен жөн. Участке бойында жанармай құю станциялары, кірпіш зауыты, карьерлер, кафелер, қызмет көрсету / демалыс аймақтары және ауылшаруашылық / фермерлік кәсіпорындар орналасқан. Құрылыстың үш жылдық кезеңінде жолдың бір бөлігі жабылады деп күтілуде. Бизнес/қызмет иелерімен кеңесу процесі олардың әл-ауқатына аз әсер етеді және ықтимал салдарларды жою үшін әл-ауқатты қалпына келтірудің негізгі бағдарламасы жасалды.

Мал шаруашылығы фермаларының иелері

Сондай-ақ, жобаның бағыты бойынша жұмыс істейтін мал фермаларының иелерімен кеңес беру ұсынылады. Жол малға да, жол бойында жұмыс істейтін иелеріне де айтарлықтай қауіп төндіреді. Сондай-ақ, мал иелері түпкілікті жоба аясында жер асты өткелдері қай жерде орналасуы керек екендігі туралы баға жетпес кеңестер бере алады. Бұл әсіресе мал шаруашылығымен айналысатын фермерлерге қатысты.

6.3.4 ФОКУС-ТОПТАР

Фокус-топтарға анықталған осал топтар, яғни мүгедектер, әйелдер, азаматтық құқықтары жоқ/аумақта заңсыз жүрген адамдар және әлеуметтік жәрдемақы алатын адамдар кіреді. Жобаның әсерін осы топқа қол жетімді ету үшін қарапайым техникалық емес тіл қолданылады.

Зардап шеккен аудандардағы әкімдіктер зардап шеккен жергілікті халықпен консультацияларда маңызды рөл атқаратын болады. Құрылыс жұмыстары басталғанға дейін жергілікті халыққа алдын ала ақпарат пен хабарлама берілетін болады.

6.4 БОЛАШАҚ БАҒДАРЛАМА

Жұртшылықпен консультациялардың және ақпаратты жариялау жөніндегі іс-шаралардың көзделген бағдарламасы 12-кестеде төменде берілген. Бұл бағдарлама мүдделі тараптардың ағымдағы мәселелерін шешу үшін қажетті жедел консультациялар мен өзара әрекеттесу шараларын, сондай-ақ жобаның бүкіл өмірлік циклі бойында ақпаратты жариялау бойынша тұрақты консультациялар мен іс-шараларды қамтиды.

Байланыс ақпаратты және МТӨЖ орындалуға жауапты:

Т. А. Ә.: Алияқбар Мырзабай

Лауазымы: Сапаны бақылау және қабылдау бөлімінің бастығы

Телефон: + 7 701 174 86 05

Мекен жайы: «Қазавтожол» облыстық филиалы, Қызылорда қ. Желтоқсан 18

Электрондық пошта: aliakbar.myrzabay@qaj.kz

Веб-сайт: <https://ru.qaj.kz>

Жергілікті билік пен ЖБҚ осы жобаға қатысты кез-келген пікірлер мен пікірлерді жинап, оларды құжаттайды.

Барлық алынған ескертулер 3.3-бөлімде көрсетілгендей, “үздік халықаралық практика” шеңберінде алынған міндеттемелерге сәйкес қаралатын болады. Барлық хабарламалар сұрау салу мен қызығушылыққа сәйкес өзгерістер енгізудің орындылығы тұрғысынан қаралады және жіберушіге нәтижелер туралы хабарланады.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу бағдарламасы төменде 12-кестеде егжей-тегжейлі сипатталған.

12-кесте – Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесудің болашақ бағдарламасы

Қызметі	Мүдделі тараптар	Ақпараттық материалдар / коммуникация әдістері	Жариялануға тиіс ақпарат	Мерзімі / Жиілігі	Жауапкершілік	Орналасқан жері
Жоба бойынша жұртшылықпен байланыс жөніндегі өңірлік қызметкерді тағайындау	Зардап шеккендер, тұрғындар және иелері / жергілікті бизнес қызметкерлері	Пошта жәшігі бар ақпараттық тақталар, жеке сапарлар, қоғаммен кездесулер.	ТЕТ, шағымдарды қарау тетігі, Бос орындар, ҚОӘБ, ҚОӘБ-ге толықтырулар, МТӨЖ, ЭӘШЖ, құрылыс мерзімдері, құрылыс лагерлерінің, жерасты өткелдерінің және әлеуетті жаңа карьерлердің орналасуы (егер бар болса)	Дереу	“ҚазАвтоЖол”	Жоба аймағында / Қызылорда облысы
Жобалардың және жобалық парақшалардың баспа көшірмелерін “ҚазАвтоЖол” АҚ-ның Нұр-Сұлтандағы бас кеңсесінде, Қызылорда кеңсесінде, аудандық әкімдіктерде орналастыру	Жолға жақын жерде зардап шеккен жергілікті тұрғындар	Ақпараттық табло, бұқаралық ақпарат құралдары, интернет, құжаттар, әкімдіктердегі бетпелі кездесулер	ТЕТ, шағымдарды қарау тетігі, Бос орындар, ҚОӘБ, ҚОӘБ-ге толықтырулар, МТӨЖ, ЭӘШЖ, құрылыс мерзімдері, құрылыс лагерлерінің, жерасты өткелдерінің және әлеуетті жаңа карьерлердің орналасуы (егер бар болса)	Дереу	Жобаның ЖБҚ	“ҚазАвтоЖол” бас кеңселері мен әкімдіктер
Жобаның коммуникациясы және жұмысқа орналасудың ықтимал мүмкіндіктері	Аймақтық қоғам	Газеттер, радио, интернет, жергілікті жұмыспен қамту орталықтары	ТЕТ, шағымдарды қарау механизмі, бос орындар	Құрылыс басталғанға дейін	“ҚазАвтоЖол”	“ҚазАвтоЖол” бас кеңселері мен әкімдіктер
Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігімен жобаның қоршаған орта мониторингіне қойылатын талаптарды қарау және талқылау	Аймақтық қоғам	Телефон, электрондық пошта, жеке кездесулер	Жоба және ТЕТ туралы толық ақпарат	Құрылыс, пайдалану кезеңі, үздіксіз	“ҚазАвтоЖол”	Министрліктің кеңсесі
Еңбек құқықтарын көтермелеу және жергілікті халыққа жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін және маусымдық қызметкерлердің адам құқықтарын ұсыну	Тауарлар мен қызметтерді жеткізушілер	Ақпараттық стендтер	ТЕТ, төңкеріс құжаттама және нәтижелер, мердігерлерді іріктеу процесі, еңбекті қорғау және қызметкерлерді қорғау жөніндегі талаптарды ескере	Құрылыс кезеңіне дейін және үздіксіз	“ҚазАвтоЖол” кадр бөлімімен және кәсіподақтармен (құрылған жағдайда)	Әкімдіктер

Қызметі	Мүдделі тараптар	Ақпараттық материалдар / коммуникация әдістері	Жариялануға тиіс ақпарат	Мерзімі / Жиілігі	Жауапкершілік	Орналасқан жері
мәселелері бойынша кәсіподақтармен, ҰЕҰ-мен, жергілікті халықпен тұрақты консультациялар			отырып, сатып алуға қойылатын талаптар, шағымдарды қарау тетігі			
Құрылыс алаңдарының жанында орналасқан тұрғын аудандарда тұрақты түрде қоғамдық жиналыстар өткізу	Тұрғындар және аудандық әкімдіктер	Кездесулер, телефон, электрондық пошта, әкімдік ғимараттарындағы ақпараттық стендтер, қоғамдық жиналыстар	ҚОӘБ, ҚОӘБ толықтырулары, ТЕТ, МТӨЖ, ЭӘШЖ, Бос орындар, автобус аялдамаларының орналасуы және т. б.	Дереу, содан кейін ай сайын	Жобаның ЖБҚ әкімдіктермен ынтымақтастықта	Әкімдіктер
Қызметкерлердің бос орындары мен құқықтары туралы хабарлау	Құрылыс және жөндеу жұмысшылары	Ақпараттық стендтер және құрылыс лагерінің асханасындағы кездесулер	Бос жұмыс орындары, кадрлық процедуралар және т. б.	Жобаның бүкіл қолданылу мерзімі ішінде	“ҚазАвтоЖол”	Лагерлер мен кеңселер
Зардап шеккен осал топтар, құрылыс алаңдарына жақын орналасқан үй шаруашылықтары, азаматтық құқықтары жоқ/аумақта заңсыз жүрген адамдар (бар болса), әйелдер мен мүгедектер үшін фокус-топтар мен семинарлардың жұмысына жәрдемдесу	Құрылыс объектілеріне жақын орналасқан үй шаруашылықтарын қоса алғанда, халықтың осал топтары мен әйелдер	Күндізгі семинарлар, радио, дөңгелек үстелдегі кездесулер	МТӨЖ, техникалық емес түйіндеме, осал топтарға арналған материалдардың тұсаукесері	Құрылыстың алдында және кезеңінде	Жобаның ЖБҚ әкімдіктермен ынтымақтастықта	Ауылдық мәдениет үйлері немесе әкімдіктер
Фокус-топтардың жол-көлік оқиғалары құрбандарының туыстары үшін, әсіресе әлі де қамқорлық жасалып жатқан және баратын ескерткіштерге қатысты жұмысына жәрдемдесу	Жол құрылысы шекарасының 50 метр шегінде тұрған жол-көлік оқиғалары құрбандарының отбасылары / туыстары	Кездесулер, жеке сапарлар, телефон, электрондық пошта	МТӨЖ, техникалық емес түйіндеме	Құрылыс басталғанға дейін және жобаның қызмет ету мерзімі ішінде	Жобаның ЖБҚ әкімдіктермен ынтымақтастықта	Ауылдық мәдениет үйлері немесе әкімдіктер

7 ЕСЕП БЕРУ ЖӘНЕ ШАҒЫМДАР

7.1 МОНИТОРИНГ, ЕСЕПТІЛІК ЖӘНЕ КЕРІ БАЙЛАНЫС ТЕТІКТЕРІ

Жергілікті билік органдары мен ЖБҚ әкімдіктермен ынтымақтастықта бұқаралық ақпарат құралдары, бетпе-бет және мерзімді кездесулер сияқты байланыс арналарын бақылап отырады және қажет болған жағдайда кері байланыс береді. Ашық кітап қоғаммен кеңесуге қатысатын мүдделі тараптар үшін қол жетімді болады және әкімдікте түсініктемелерді жасырын жазу үшін қол жетімді болады. Бұл кітап көрнекті жерде орналасады, бірақ оны қабылдаушы персонал тікелей бақыламайды (мысалы, шығу). Мүдделі тараптар жауап пен кері байланыс алуы үшін жергілікті билік пен ЖБҚ бұл ақпаратты жазып алады.

Тәуелсіз консультанттар ЭӘМЖ енгізудің жыл сайынғы мониторингіне сәйкес шағымдарды қарау тетігін енгізуді қоса алғанда, МТӨЖ енгізудің жыл сайынғы мониторингін жүргізуге тиіс. Бұл рәсім қоғамдық тыңдаулар, ақпаратты жариялау жөніндегі құжаттаманы зерделеуді және МТӨЖ шеңберінде жүзеге асырылатын мүдделі тараптармен өзара әрекеттесудің кез келген басқа нысанын қамтитын болады.

7.2 ШАҒЫМДАРДЫ ҚАРАУ МЕХАНИЗМІ

Қазақстанның құқықтық және әкімшілік құрылымына сәйкес дауларды реттеу рәсімдерін енгізу жергілікті билік органдарының (әкімдіктердің) және жоба серіктесі өкілдерінің (Қызылорда облысының қад) міндеті болып табылады. Бұл лауазымдарға көтерілген адамдар мен Қоғамнан алынған өтініштердің немесе шағымдардың мәселелерін шешуге көмектесу үшін тағайындалған.

Жобаға байланысты шағым беру рәсімдері мүдделері қозғалған тұлғалардың, басқа да мүдделі тараптар мен жұртшылықтың мәселелері мен шағымдары жоба шеңберінде қаралуы үшін тиімді және жүйелі тетіктің жұмысын қамтамасыз етуге бағытталған.

Шағымдарды қарау тетігінің деңгейлері мен рәсімдері

Шағымдарды қарау механизмі (ШҚМ) жобаның ықтимал әсеріне ұшыраған аудандарда тұратын немесе жұмыс істейтін адамдар үшін қол жетімді. Жоба бойынша іс-әрекетке әсер еткен немесе алаңдаған кез-келген адам ШҚМ-не қатысуға, оған оңай қол жеткізуге және оны пайдалануға көмек алуға құқылы. Ұсынылып отырған ШҚМ Қазақстан Республикасының құқықтық жүйесінде көзделген шағымдар мен жанжалдарды шешудің қоғамдық тетіктерін алмастырмайды, бірақ оны пайдалануды барынша азайтуға тырысады.

ШҚМ уақтылы енгізуге жалпы жуапкершілік ШҚЖК мен “ҚазАвтоЖолға” жүктеледі. Заңмен шағымдарға байланысты міндеттерді орындауға уәкілеттік берілген тиісті облыстық, аудандық және ауылдық әкімдіктер және шағымдарды бейбіт жолмен шешуге жәрдемдесуге қатысатын делдалдар / үкіметтік емес ұйымдар (ҰЕҰ) да ШҚМ-не енгізілген.

ШҚМ ШҚЖК басшылығымен іске асырылатын жол секторының жобалары бойынша шағымдарды шешудің екі деңгейін көздейді: 2014 жылғы тамызда қад бекіткен жол секторының жобаларын экологиялық және әлеуметтік қорғау шаралары бойынша шағымдарды қарау тетігінің басшылық қағидаттарына сәйкес өңірлік (облыстық) және орталық (Нұр-Сұлтан) деңгейлерде шағымдарды қарау жөніндегі Комитет (ШҚЖК). Шағымдарды қарау жөніндегі Комитет (ШҚЖК) қад, жергілікті өзін-өзі басқару органдары, “ҚазАвтоЖол” тағайындайтын мүшелерден тұрады. Өңірлік және Орталық деңгейлерде шағымдарды қарау жөніндегі комитетті (ШҚЖК) шағымдар тетігінің жалпы

жұмыс істеуі, тиімділігі және уақтылы жүзеге асырылуы үшін жауапты басшылар басқарады, ал үйлестірушілер мүдделі тараптардың қатысуы және ШҚЖК-ты облыстық/ орталық деңгейлерде үйлестіру үшін жауап береді.

Өңірлік деңгей (Қызылорда облысы)

Бірінші кезеңде шағымдарды ШҚМ көмегімен аймақтық деңгейде келесі қадамдар арқылы шешуге әрекет жасалады:

Шағымдарды тіркеу: сауда-саттыққа қатысушылар немесе мүдделі тұлғалар келіп, қағаз немесе электрондық форматта, сондай-ақ факс арқылы кент әкімдігіне, құрылыс мердігерінің және жобаларды басқару жөніндегі мердігердің шағымдары бойынша үйлестірушіге, “ҚазАвтоЖол”АҚ облыстық филиалындағы ШҚЖК үйлестірушісіне хат жібере алады. Жеке, телефон, хат, электрондық пошта немесе факс арқылы түскен шағымдарды қабылдау расталады. Өңірлік деңгейдегі ШҚЖК, егер сауда-саттыққа қатысушы байланыс ақпаратын беруден бас тартса немесе Байланыс ақпараты қағаз / электрондық форматта / факс бойынша алынған шағымда көрсетілмесе, жасырын шағымдарды да қарайды.

Шағымдарды өңдеу: қабылдау кезінде түсініктеме берілген және шешім қабылданған өтініштер мен шағымдар дереу жабылады. Одан әрі бағалауды және шаралар қабылдауды талап ететін істерді ШҚЖК өңірлік деңгейде қарайды. ШҚЖК өңірлік деңгейде: (i) айына екі рет отырыстар өткізеді, бірақ қажет болған жағдайда нақты істер бойынша арнайы отырыстар ұйымдастырылуы мүмкін; және (ii) шағымды он жұмыс күні ішінде талқылайды және Тараптарға оны реттеуді ұсынады. Өңірлік деңгейдегі ШҚЖК үйлестірушісі тиісті ақпаратты ШҚЖК мүшелері арасында таратады, ШҚЖК отырыстарының хаттамаларын және жұмыс барысы туралы есептерді дайындайды, сондай-ақ іс-әрекеттер мен шешімдерді тиісті құжаттауды қамтамасыз етеді.

Кері байланыс беру: жеке немесе телефон арқылы берілген шағымдарды қабылдау расталады. ШҚЖК үйлестірушісі өңірлік деңгейде алған сәттен бастап 3 жұмыс күні ішінде жазбаша нысанда немесе электрондық пошта арқылы алынған немесе хатпен / электрондық поштамен / факспен расталған шағымдарды қабылдау. Егер шағым жоба бойынша қызметпен және жобаны орындау нәтижесінде туындаған салдармен байланысты болмаса және ШҚМ басшылық қағидаттары шеңберінде қаралмаса, кері байланыс өтініш берушіге жіберілген орган (әкімдік деңгейі) көрсетіле отырып ұсынылады.

Егер шағым аймақтық деңгейде қаралса, өтініш берушіге нәтижелер туралы хабарланады. Егер шағым өңірлік деңгейде қаралмаса және қарау мен шешім үшін орталық деңгейде ШҚЖК-не берілмесе, өтініш беруші істің орталық деңгейде ШҚЖК-не берілген күнін және орталық деңгейде шешім қабылдаудың болжамды күнін қоса алғанда, тиісті ақпаратты ұсынады.

Анонимдік шағымдар болған жағдайда жауап қағаз түрінде “ҚазАвтоЖол” АҚ тиісті өңірлік филиалының ақпараттық тақтасына, сондай-ақ өтініш беруші жауаппен келіп, танысу үшін тиісті әкімдіктің ақпараттық тақтасына орналастырылады.

Орталық деңгей

ШҚЖК шағымды өңірлік деңгейде шешпеген жағдайда, шағымды орталық деңгейде келесі қадамдар арқылы шешуге әрекет жасалады.

Шағымдарды өңдеу: егер шағымды ШҚЖК аймақтық деңгейде шеше алмаса, ол барлық тиісті құжаттармен бірге орталық деңгейдегі КРЖ-ға жіберіледі. ШҚЖК орталық деңгейде: (i) ай сайын жиналады, бірақ қажет болған жағдайда нақты істер бойынша

арнайы отырыстар ұйымдастырылуы мүмкін; және (ii) шағымды жиырма жұмыс күні ішінде талқылайды және траптарға оны реттеуді ұсынады. ШҚЖК үйлестірушісі орталық деңгейде тиісті ақпаратты ШҚЖК мүшелері арасында таратады, отырыстардың хаттамаларын және жұмыс барысы туралы есептерді дайындайды және іс-әрекеттер мен шешімдердің тиісті құжатталуын қамтамасыз етеді.

Кері байланыс беру: егер шағым қанағаттандырылса, шағым берген Тарапқа өтініш бойынша шешімнің нәтижелері туралы хабарланады. Егер шағымды ШҚЖК орталық деңгейде шешпесе, шағым берген тарапқа істің неге реттелмегені туралы егжей-тегжейлі ақпаратты қоса алғанда, тиісті ақпарат берілетін болады және Қазақстан Республикасының құқықтық жүйесі шеңберінде шешім іздеу жөнінде ұсынымдар берілетін болады. Иесі бүркемеленген шағымдар болған жағдайда немесе шағым берген тұлға байланыс деректерін беруден бас тартқан жағдайда, жауап қағаз түрінде “ҚазАвтоЖол” АҚ тиісті өңірлік филиалының, Жергілікті өзін-өзі басқару органдарының және тиісті елді мекендер әкімдіктерінің ақпараттық тақтасына орналастырылады.

Өңірлік және Орталық деңгейлерде шағымдарды қарау рәсімдеріне шолу төмендегі 7-суретте көрсетілген:

7-сур. – Шағымдарды қарау тетігінің блок-схемасы

Құқықтық жүйе

Егер ШҚЖК-нің өңірлік және орталық деңгейдегі араласуынан және жәрдемдесуінен кейін шешім қабылданбаса және егер шағым қанағаттандырылмаса, іс Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қарау үшін сотқа берілетін болады.

Сонымен бірге, ШҚЖК нұсқаулары шағым берген тараптың шағымды қараудың бірінші кезеңінде істі сотқа беру құқығын шектемейтінін атап өткен жөн.

Шағымдар бойынша үйлестірушілер: зардап шеккен тұлғалар және басқа да мүдделі тараптар Қызылорда облысы бойынша өңірлік деңгейдегі ШҚЖК-не келіп, қоңырау шалып, хат немесе факс жібере алады.

ШҚЖК Байланыс ақпараты (өңірлік деңгей):

Мекен-жайы: "ҚазАвтоЖол "ҰК" АҚ Қызылорда аймақтық филиалы Тел.: 8 (7242) - 26-25-37 E-mail: ouad_kzlorda@mail.ru

Қызылорда облысындағы өңірлік ШҚЖК мынадай мүшелерден тұрады:

- ШҚЖК басшысы: Алияқбар Мырзабай

Орталық деңгейдегі ШҚЖК негізгі тұлғалары:

- ШҚЖК басшысы: Ғарышжан Нагманов

7.3 РӨЛДЕР МЕН МІНДЕТТЕР

Тапсырыс беруші мен ЖБҚ әкімдіктермен ынтымақтастықта жергілікті билік органдарымен ынтымақтаса отырып, консультациялар процесін ұйымдастыруды, мүдделі тараптардың белгілі бір топтарымен байланысты, түсініктемелер/шағымдарды жинау мен өңдеуді және кез келген түсініктемелер мен шағымдарға ден қоюды қоса алғанда, консультациялар мен ақпаратты жариялау процесін жүргізу үшін жалпы жауаптылықта болады. Түсініктеме/шағымның сипатына байланысты кейбір түсініктемелер немесе шағымдар жауап алу үшін билік органдарындағы тиісті адамға беріледі.

ЖБҚ байланыс деректері:

Т. А. Ә.: Алияқбар Мырзабай
Лауазымы: Сапаны бақылау және қабылдау бөлімінің бастығы
Телефон: + 7 701 174 86 05
Мекен жайы: «Қазавтожол» облыстық филиалы, Қызылорда қ. Желтоқсан 18
Электрондық пошта: aliakbar.myrzabay@qaj.kz
Веб-сайт: <https://ru.qaj.kz>

Сур. 8 Халықтан шағымның нысаны

ШАҒЫМДАРДЫ ТІРКЕУ ФОРМАСЫ	
БАЙЛАНЫС АҚПАРАТЫ	
Т. А. Ө.:	Жынысы: ☐ Ер. / ☐ Әйел.
Мекен жайы:	
Қоғамдастық:	Телефон:
Ауданы және облысы:	Электрондық пошта:
Анонимді шағым: ☐ иә / ☐ жоқ	Байланыстың таңдаулы тәсілі: ☐ Пошта / ☐ Телефон / ☐ электрондық пошта
ШАҒЫМНЫҢ / ҰСЫНЫСТЫҢ / СҰРАҚТЫҢ СИПАТТАМАСЫ	
Төменде Сіздің шағымыңыз туралы толық ақпарат беріңіз (кім, не, қайда, қашан):	
Егер өтініш беруші шағымға байланысты қандай да бір басқа іс-әрекеттер жасаған жағдайда, өткен іс-әрекеттер туралы егжей-тегжейлі ақпарат беруді өтінеміз (егер мұндай жағдай орын алған болса):	
Шағым бойынша Сіз ұсынған шешім туралы толық ақпарат беріңіз:	
ШАҒЫМНЫҢ ТІРКЕУ ДЕРЕКТЕРІ	
Тіркеуші тұлғаның Т. А. Ө.:	
Ұйым:	Лауазымы:
Шағым қалай берілді: ☐ жеке / ☐ пошта арқылы / ☐ электрондық пошта арқылы / ☐ телефон арқылы / ☐ факс арқылы / ☐ _____	Шағым түрі: ☐ А түрі / ☐ В түрі / ☐ С түрі
Қоса беріліп отырған құжаттар:	Шағымның жобаға қатысы бар: ☐ иә / ☐ жоқ, егер “жоқ” болса: _____
Ескертулер:	
Тіркеуші тұлғаның қолы:	Шағым берілген күн:

1-қосымша – Шағымдарды қарау журналы

Келесі форма мониторинг мақсатында түсініктемелер, шағымдар мен ұсыныстарды тіркеуге көмектеседі.

Т. А. Ә./Байланыс деректері	Алған күні	Шағым туралы толық ақпарат / түсініктемелер	Жауапкершілік	Қабылданған шаралар	Шешім күні